

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**KORO EĞİTİMİ ALAN ORTAOKUL
ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİLERİNE İLİŞKİN
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

Zişan TÜRÜDÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Z. Seçkin GÖKBUDAK

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Zişan TÜRÜDÜ
	Numarası	108309021014
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Koro Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Becerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

29/05/2019

Zişan TÜRÜDÜ

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Zişan TÜRÜDÜ
	Numarası	108309021014
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Z. Seçkin GÖKBUDAK
	Tezin Adı	Koro Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Becerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Koro Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Becerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri başlıklı bu çalışma 29/05/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Prof. Z. Seçkin GÖKBUDAK	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Ezgi BABACAN	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Yüksel PİRGON	

ÖNSÖZ

Araştırmanın her aşamasında beni destekleyen ve yönlendiren tez danışmanım Sayın Prof. Z. Seçkin GÖKBUDAK' a, araştırmanın şekillenme aşamasında değerli görüş ve önerilerini benimle paylaşan Doç. Dr. Ezgi BABACAN' a, bu süreçte yardımlarını benden esirgemeyen değerli ağabeyim Doç. Dr. Mustafa Kürşat DEMİR' e,

Araştırmaya veri toplama aşamasında görüşleriyle katkıda bulunan Aydın Köşk İmam Hatip Ortaokulu öğretmenlerine, koro çalışmaları sonucunda birlikte güzel başarılarla imza atmamıza vesile olan okul korosundaki değerli öğrencilerime,

Manevi desteğini her zaman yanımda hissettiğim kıymetli eşim Atakan TÜRÜDÜ' ye,

Bu günlere gelmemdeki en büyük destekçilerim olan ve bana varlığıyla güç veren annem Aygül CİVELEK, babam Aziz CİVELEK ve diğer yarım canım ablam Berat DEMİR' e teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Zişan TÜRÜDÜ

Öğrencinin	Adı Soyadı	Zişan TÜRÜDÜ
	Numarası	108309021014
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Z. Seçkin GÖKBUDAK
	Tezin Adı	Koro Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Becerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

ÖZET

Bu araştırmada koro eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin sosyal becerilerine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada koro eğitimi ve sosyal beceriye yönelik alan taraması yapılarak ve uzman görüşü alınarak geliştirilmiş araştırmacı tarafından geliştirilen 15 açık uçlu sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Aydın ili Köşk ilçesi İmam Hatip Ortaokulu öğrencilerinin branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Köşk İmam Hatip Ortaokulunda görev yapan branş öğretmenlerinin tamamına ulaşılması amaçlanmıştır. Çalışma grubu bu öğretmenler arasından seçilen 10 öğretmen ve 18 öğrenciden oluşmuştur.

Yapılan bu çalışmanın sonucunda, öğretmenlere göre koro çalışmalarında ve etkinliklerinde bulunan öğrencilerin okul içinde ya da okul dışında sosyal yönden aktif, girişken, kendini ifade edebilen, nezaket kurallarına dikkat eden, sorumluluk

bilinci gelişmiş, empati yeteneğine sahip, arkadaşlık ilişkilerinde olumlu davranışlar sergileyebilen, akademik başarı açısından daha gelişmiş, problemlere karşı çözüm odaklı ve iletişim becerisi kuvvetli öğrenciler olduğunu yargılarına ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Koro, Koro Eğitimi, Sosyal Beceri.

Öğrencinin	Adı Soyadı	Zişan TÜRÜDÜ
	Numarası	108309021014
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Z. Seçkin GÖKBUDAK
	Tezin Adı	Teacher's views related to social skills of middle school student who take chair training

SUMMARY

In this research, it was aimed to determine the views of teachers about the social skills of secondary school students who have choral education.

In the research , general area screening for choir training and social skills was conducted and semi-structured interview form consisting of 15 open-ended questions developed by expert opinion was prepared by the researcher. The study group of the research consisted of brach teachers of İmam Hatip Secondary School in the Köşk, Aydın. It was aimed to reach the entire branch teachers working in İmam Hatip Secondary School. The working group consisted of 10 teachers from entire branch teachers and 18 students.

As a result of this study, according to opinions of teachers, students who are active in choir studies are; active in inside and outside of school, sociable, self-expressing in according withcourtesy rules, have the ability to develop empathy, have positive behaviours in friendship relations, more advanced in academic achievement, solution oriented against problems and they have communication skills.

Keywords: Music Education, Chorus, Choir Training, Social Skills.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
	<u>No</u>
Bilimsel Etik Sayfası.....	i
Tez Kabul Formu.....	ii
Önsöz.....	iii
Özet.....	v
Summary.....	vii
Kısaltmalar.....	x
Tablolar listesi	xi
BİRİNCİ BÖLÜM-Giriş	1
1.1. Problem.....	5
1.1.1. Alt Problemler.....	5
1.2. Araştırmanın Amacı.....	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	7
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	7
1.6. Tanımlar.....	8
İKİNCİ BÖLÜM- Kavramsal Çerçeve	9
2.1. Eğitim.....	9
2.2. Sanat Eğitimi.....	10
2.3. Müzik eğitimi.....	11
2.4. Koro Eğitimi.....	13
2.5. Sosyal Beceri.....	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM- İlgili Literatür	20
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM-YÖNTEM	24
4.1. Araştırmanın Modeli.....	24
4.2. Araştırma Grubu.....	25
4.3. Verileri Toplamada Kullanılan Ölçme Araçları.....	25
4.4. Verilerin Analizi.....	25
BEŞİNCİ BÖLÜM- Bulgular ve Yorumlar	27
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	27
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	29

5.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	31
5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	33
5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	35
5.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	37
5.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	39
5.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	41
5.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	44
5.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	46
5.11. On birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	48
5.12. On ikinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	49
5.13. On üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	51
5.14. On dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	54
5.15. On beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	56
ALTINCI BÖLÜM- Sonuç Ve Öneriler.....	62
Kaynakça.....	67
Ekler.....	71
Araştırma konusu.....	71
Görüşme soruları.....	71
Özgeçmiş.....	73

KISALTMALAR

Ö Öğrenci

G Görüşmeci

f Frekans

% Yüzde

TEOG Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı

SBS Seviye Belirleme Sınavı

LGS Liselere Giriş Sınavı

TABLolar LİSTESİ	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1: Kendini İfade Etme Becerisi.....	27
Tablo 2: Aktif Olma.....	29
Tablo 3: İletişim Becerisi.....	31
Tablo 4: Durum Değerlendirmesi / Empati.....	33
Tablo 5: Arkadaşlık İlişki Süresi.....	35
Tablo 6: Nezaket Kuralları.....	38
Tablo 7: Problem Çözme Becerisi.....	40
Tablo 8: Sosyal Faaliyetler.....	42
Tablo 9: Sorumluluk Bilinci.....	44
Tablo 10: Dinleme Becerisi.....	46
Tablo 11: Problem Durumundaki Tutum.....	48
Tablo 12: Öğrenmeye Karşı Tutum.....	50
Tablo 13: Olumsuz Davranış Değerlendirmesi.....	52
Tablo 14: Tartışma Durumundaki Tutum.....	54
Tablo 15: Genel Karşılaştırma.....	57

BÖLÜM I

GİRİŞ

"Eğitim, toplumsal yaşantının, kültürel etkinlikleri içinde yer alan, oldukça önemli bir olgudur. Uçan' a (2005: 122) göre eğitimin üç içeriği vardır; bilim, teknik ve sanat. Bu içeriklerin düzenlenip bireyleri ve toplumları değiştirme, geliştirme, yönlendirme ve yetkinleştirmede eğitim, etkili bir süreç özelliğini kazanır. Kısaca eğitim, planlı bir süreç işidir. Bu tür bir eğitim de toplumsal, biyopsişik ve kültürel boyutlarıyla bireyi duyuşsal, bilişsel, devinişsel ve bedensel davranış yapıları sayesinde dengeli bir bütün oluşturacak şekilde, en ileri seviyede ve en uygun şekilde yetiştirmeyi hedefler ("Sanal", 2009).

İnsan, sosyal bir varlıktır ve yaşamı süresince hem fiziksel hem de toplumsal çevresiyle etkileşim içerisindedir. Bu etkileşimini içgüdüsel davranışlarla değil, kendi ihtiyacını karşılayacak şekilde öğrendiği, geliştirdiği davranışlarla gerçekleştirir. İnsanın içinde yaşadığı topluma uyum sağlaması yani toplumsallaşması, ortaya koyduğu bu davranışlarla mümkündür. Eğitim, bireyin toplumsallaşma sürecinde devreye girip, içinde bulunduğu toplumla birey arasındaki etkileşime yardımcı olur. Genel olarak ifade etmek gerekirse; "eğitimin amacı, öğrenciye kazandırılması düşünülen davranışlar veya öğrencinin davranışlarında oluşturulması hedeflenen değişikliklerin bir programa göre gerçekleştirilmesidir (Varış, 1976: 18 - 19) (Aktaran: Kocayörük, 2000: 1).

Belirli bir plan çerçevesinde düzenlenen eğitim çalışmalarının etkili ve başarılı olma şansı, içinde bulunulan çevresel şartları daha geniş çaplı ve büyük bir ölçüde kontrol edebileceği için, hedeflenen insan profilini yaratma şansı da artacaktır. Bundan yola çıkarak eğitimin belirlenen hedefler doğrultusunda amacına ulaşması için, plana ve planlı eğitimin sınırlarını genişletmeye çaba sarf edilmelidir (Ertürk, 1993).

Geçmişten geleceğe doğru devam eden süreçte gözlenen bu çabaların ürünleri olarak eğitim; geniş kapsamlı, çok yönlü, zengin bir bilgi ile deneyimin birikimidir. Bu birikimin oluşmasında pek çok kurum, kuruluş ve kişinin katkısı olmuştur (Uçan, 1994: 8). Her ne kadar eğitim ailede başlasa da bu katkıların önemli bir bölümü okul

öncesinden başlayarak bireyin hayatı boyunca aktif olarak içinde yer aldığı ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite çevrelerinden gelmiştir.

Her eğitim seviyesinde okul, öğrencilerin kendilerini gerçekleştirme imkanı buldukları, toplumsallaşabildikleri ve aynı zamanda birçok zihinsel becerilerini geliştirebildikleri eğitim kurumu olmuştur. Her toplumda, okullara bu tür görevler yüklenmiştir. Okullar bu görevlerini yerine getirirken, öğrencilerde istenilen davranışları kazandırmak için en etkili öğrenme ortamını oluşturmaya çalışmışlardır. Bunun için de pek çok faaliyeti bir arada yürütmektedirler. Sosyal etkinliklerle ilgili çalışmalar da bu faaliyetler içerisinde. Öğrencilerin okula olan ilgi ve motivasyonlarını artırma, ders sırasında verilmesi mümkün olmayan birçok beceriyi kazandırma ya da öğrenilen bir çok kuramsal bilginin uygulama şeklini gösterme özellikle bu sosyal etkinlik çalışmaları ile gerçekleştirilebilir. Sosyal etkinlik çalışmaları ile insan haklarına daha duyarlı ve saygılı, kendini tam anlamıyla tanıyan, çevreyi koruyan, kendine güven duygusu gelişmiş, planlı çalışan, zamanı etkili kullanan, girişimci özelliği gelişmiş, tutumlu, kişisel farklılıkların farkında, farklı düşünce, inanç, görüş, anlayış ve kültüre saygılı, aldığı görevleri büyük bir isteklilikle yapan bireyler yetiştirilmesi hedeflenmektedir (Döş ve Kır, 2013: 528).

Altınkurt (2008: 139) okuldaki özürsüz devamsızlık ile başarısızlık arasında pozitif bir ilişki kurmuştur. Altınkurt (2008: 139) çalışmasında bu sorunun ortadan kalkmasına yönelik, öğrencilerin boş zamanlarını okulda değerlendirebilmeleri için okullardaki sportif ve sosyal etkinlik sayılarının artırılması gerektiğini belirtmiştir. Aslanargun (2007:132) ve Çelenk (2003:31), okulların öğrencilerin yanı sıra veliler ve toplum için de bir eğitim kurumu olduğunun dikkate alınarak gerekli her tür sosyal ve rehberlik çalışmaları yapılmasını önermektedir. Demiralp (2007:381) ise coğrafya eğitiminde, eğitim - öğretim ortamlarında gerçekleştirilecek etkinliklerin, öğrencilerin de kendi kendine yaşayacakları deneyimler ile öğrenmeyi ilişkilendirmelerini sağlayacağını, tüm bunların öğrencilerin sosyalleşmelerine katkı sunacağını ve aynı konuda pek çok farklı kavramların oluşturulmasını mümkün kılacağını belirtmektedir. Şeker, Çınar ve Özkaya (2004:9) öğrencilerin genel başarılarını arttırmak için, fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarının karşılanmasına öncelikle önem verilmesi gerektiğini aynı zamanda okul dışında da öğrencilere yarar

sağlayacak birtakım faaliyetler organize edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Öğrenci başarısızlığına ilişkin yapılan bir başka çalışmada (Döş, 2011; 79) okul yönetimi tarafından okulda sosyal etkinliklere yeterli ilginin gösterilmemesi bir başarısızlık nedeni olarak sunulmuştur (Aktaran: Döş ve Kır, 2013: 530).

Yapılan çalışmalarda da görüldüğü üzere öğrencilerin başarısında; yaşamı ve insanları tanınmasında oldukça önemli bir etkiye sahip olan sosyal çevre ve çevresel faktörlerdir. Ders dışında gerçekleştirilen etkinlikler, bu etkileşimlerin planlanıp uygulamaya döküldüğü ortamları öğrencilere sunmaktadır. Sosyal etkinlikler sayesinde öğrenciler, sosyal anlamda zengin bir ortamda bulunarak etkileşimlerini arttırmakta dolayısı ile hayatı öğretmekte ve böylelikle kendilerini tanıma imkanı bulmaktadırlar. Öğrencilere sağlanan bu sosyal ortamlar, onların ilgi alanlarına ve beklentilerine göre oluşturulurken aynı zamanda yeteneklerine göre de sınıflandırılarak daha verimli sonuçların elde edilmesi hedeflenmektedir.

Eğitimcilerin daha etkili-verimli bir öğrenme ve öğretme süreci oluşturmaları için öğrencinin özelliklerini, gelişim dönemini, öğrenme ve öğretme ortamlarını, dolayısıyla eğitim-öğretim süreçleri gibi bir çok faktörü bilmeleri ve dikkate almaları gerekmektedir. Eğitimciler öğrencinin gelişim özelliklerinin her çocukta farklılık gösterebildiğini de bilmelidirler. Aynı yaşta eğitim gören çocuklarda bile kalıtım ve çevre faktörü sonucu öğrenci gelişim özellikleri farklılık gösterebilmektedir. Öğrenmedeki bu farklılıkların büyük bir kısmı, çocuğun içinde bulunduğu çevre şartlarına bağlı tutulmaktadır. Öyleyse eğitimciler, çocukların gelişimini etkileyen bu etkenleri bilerek, dezavantajlı ortamda yetişmiş çocukları eğitim-öğretim ortamında destekleyici birtakım önlemler almalıdırlar. Eğitimcilerin bu tür önlemleri alırken, farklı yaş ve gelişim dönemlerindeki çocukların, bilişsel, fiziksel ve de ahlaki gelişim özelliklerini bilmeleri zorunludur (Senemoğlu, 1997: 2).

Bu amaçla, yapılan eğitimin olmazsa olmaz boyutları, temel olarak beden ve sağlık eğitimi başta olmak üzere hemen akabinde bilim, teknik ve sanat eğitimidir. Etkili bir eğitimde bu tür boyutlar birbirlerini tamamlar, bütünleştirir ve zenginleştirir (Oğuzkan, 1989).

Bundan yola çıkarak, müzik eğitimi süreci de yalnız müziksel beceri ve bilgiye yönelik kazanımları kapsamamaktadır. Çilden'e göre (2001) müzik, insanın yaşamında olmazsa olmaz bir kavramdır. Çocuğun doğup büyüdüğü çevresinde oyun ile birlikte söylediği şarkı, oynadığı oyun, tekerleme, televizyonda ya da radyoda dinlediği ezgiler gibi hayatıyla iç içe olduğu bir boyuttur. Ortaokullarda müzik, öğrencinin müziğin farklı taraflarını, kendi ile birlikte arkadaşlarının davranışlarını, yerel, ulusal ve uluslararası toplulukları anlamlandırmasını sağlama açısından araç olarak kullanılırken uygun yöntemler ve düzenli çalışmayla birlikte birey için amaca dönüşebilmektedir (Babacan vd., 2011). Müzik eğitiminin asıl amacı ise, öğrencilerimizin sanatın bu önemli yönünü yeterince algılayarak davranışlarında olumlu değişiklikler yaratmasını sağlamaktır.

Uçan (1994:13) müziğin kültürel, toplumsal ve bireysel işlevini şöyle açıklar: “Müziğin bireysel işlevi, kişinin hayata dengeli, sağlıklı, duyarlı, mutlu, başarılı olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakmasıdır. Müziğin toplumsal işlevleri de, birey ve toplum arasında tanışma, kaynaşma, anlaşma, paylaşma vb. durumlar ile işbirliği sağlayarak kişi üzerinde müziğin aktif rolünü ifade etmesidir. Müziğin kültürel işlevleri ise, kültürel özellikleri içinde barındıran ve kuşaktan kuşağa aktaran, böylelikle de kültürler arası ilişkileri zenginleştiren müziksel etkinlikleri ve birikimleri kapsar” (Aktaran: Türkmen, 2010: 962).

Müzik eğitimi çocuklarda gözlenen bu farklılıkları en aza indirmeyi, onları ayırtırmayı değil ortak paydada birleştirmeyi amaçlar. Müzik yoluyla öğrenciler aynı dili konuşabilen aynı duyguyu paylaşabilen bireyler olabilmektedir.

Sosyalleşme ve kültürel birikim oluşturma boyutuna göre müzik eğitimi değerlendirildiğinde ise bu eğitim kişinin eğitsel ve sosyal amaçlı ilişkilerinde daha sağlıklı ve uzun süreli olması sebebiyle, çevresi ile olan ilişkisini olumlu yönde etkiler. Algılama ve beğeni düzeyi yönünden gelişen birey, sadece tek bir alana odaklanmak yerine, farklı bakış açıları ile eleştirmeyi, değerlendirmeyi ve nitelikli müziği diğer müziklerden ayırt edebilmeyi öğrenir. Bundan yola çıkarak müzik eğitimi sadece çalgı çalmak, şarkı söylemek ya da tek bir alana yönelik teorik

bilgilerin anlatımıyla sınırlı tutulmamalıdır. Bu eğitimin kişiye kültürel ve sosyal yönleri yanında, kişiliğin geliştiğini gösteren, müzikte hedeflenen olumlu davranış değişikliklerini kazandırması da büyük önem taşımaktadır (Çevik, 1989: 83) (Aktaran: Uslu, 817).

Kendi içerisinde çeşitli kollara ayrılan sanat eğitiminin başlıca dallarından biri olan müzik eğitimi, okullarda öğrencilerin sosyalleşmesi, benlik saygısı kazanması ve psikomotor becerilerini geliştirebilmeleri gibi alanlara yönelik öğretmen - öğrenci işbirliği ile gerçekleştirilen çok yönlü bir çalışmanın ürünüdür. Farklı kültürlere sahip olan ve farklı yaş grubundaki öğrencilere, aynı anda ve aynı ortamda hitap eden bir çalışma olarak koro etkinliği; bu öğrencileri ortak paydada birleştirip dinleyenlere hissedilen duyguyu aktarmayı amaçlar. Korolar, insanın en değerli varlığı olan sesi ile en ilkel şartlar da bile kolaylıkla müzik zevkine ulaşmasını sağlayacak toplu müzik yapmanın en elverişli yöntemidir. Bu süreçte, bir yandan bu gerçekleştirilirken diğer yandan da öğrencilerin sosyal becerilerinin olumlu yönde gelişmesiyle onların bir bütün olarak sosyal bireyler olması hedeflenmektedir.

Bütün bunlardan yola çıkarak yapılan koro çalışmalarının öğrencilerin sosyal becerileri üzerindeki etkililiğini belirlemek amacıyla, araştırmanın problem cümlesi şöyle ifade edilmektedir:

1.1. Problem Cümlesi

Ortaokul öğretmenlerinin, koro eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin sosyal becerilerine yönelik görüşleri nelerdir?

1.1.1. Alt Problemler

Koro eğitimi alan ortaokul öğrencileri / öğrencilerinin / öğrencilerine yönelik ;

1. Grup içerisinde kendini rahatlıkla ifade etmesi, konuşması konusundaki görüşleriniz nelerdir?
2. Sınıf içerisindeki aktif rolüyle ilgili görüşleriniz nelerdir?

3. Sınıfa yeni gelen bir öğrenci ile iletişime geçmesi konusundaki gözlemleriniz nelerdir?
4. Arkadaşlarının olumlu veya olumsuz yönlerini gördüğünde davranışı nasıl oluyor?
5. Arkadaşlık ilişkilerini başlatma ve sürdürme becerisi konudaki gözlemleriniz nelerdir?
6. Kişiler arası ilişkilerinde nezaket sözcüklerini (özür dileme, teşekkür etme, tebrik etme, iyi günler dileme vb.) kullanma ile ilgili olarak gözlemleriniz nelerdir?
7. Kendisiyle ya da arkadaşlarıyla ilgili bir problemle karşılaştığındaki tutumu ne olur?
8. Sosyal faaliyetlere karşı tutumu nasıldır? (istekli mi, değil mi vb.?)
9. Bir ödev ya da herhangi bir sorumluluğu yerine getirme becerisiyle ilgili olarak neler söylersiniz?
10. Birisi konuşurken onu dinleme becerileriyle ilgili olarak neler söyleyebilirsiniz?
11. Bir problemle karşılaştığında yardım istiyor mu?
12. Derste anlamadığı konuyu tekrar öğrenme konusundaki tutumu nedir?
13. Sınıfta ya da okul içerisinde kendisine ya da çevresindekilere zarar verecek, şiddet tehdit ya da etrafındakileri rencide edici içerikli davranışlarının olduğunu gözlemlediniz mi? *"evet ise: bunlar nelerdir?"*
14. Arkadaşları tarafından rencide edici bir davranışla karşılaştığını düşündüğünüzde tepkisi ne olur?

Koro eğitimi alan bu öğrencileri diğer öğrencilerle sosyal beceri yönünden kıyasladığımızda neler söyleyebilirsiniz?

1.2. Araştırmanın amacı

Korodaki öğrencilere iki eğitim - öğretim yılı boyunca "Ders Dışı Egzersiz ile Destekleme ve Yetiştirme Kursu" adı altında haftada 2 / 4 saat verilen eğitim sonucu öğretmenler tarafından görüşlerin alınması sağlanmıştır. Bu araştırmada koro eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin sosyal becerilerine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Okul öncesinden başlayarak ilkokul yıllarıyla birlikte devam eden müzik eğitimi sürecinin, eğitim hayatının devam ettiği ortaokul yıllarında da farklı açılardan bireye / öğrenciye önemli katkılarının olacağı düşünülmektedir. Ortaokul yıllarında öğrenciler, her dönem değişik isimlerle karşılarına çıksa da, amacı aynı olan ve eğitim sistemimizde yer alan sınav sistemleriyle (TEOG, SBS, LGS vb.) iç içe bulunmakta böylelikle öğrencilerin ders yükleri bu tür etkenlerle artmaktadır. Bu sebeple ortaokul öğrencilerinin müzik eğitiminden elde edecekleri kazanımlarla onların her alanda olumlu etkilenecekleri söylenebilir. Çilden (2001), yaptığı çalışmada, sanatsal etkinliklerle öğrencilerin üzerindeki yüklerin bir şekilde azaltılabileceğini ifade etmiştir (Aktaran: Saka ve Sabahat, 2017: 4).

Öğrenme kuramlarından demokrasinin sembolü olarak düşünülen yapılandırmacı yaklaşımın, öğrencileri derse motive eden, onlara takım ruhunu aşılama hedefleyen, grup çalışmalarına teşvik eden, onlar için işbirlikli öğrenme ortamları oluşturan ve koro çalışmalarının doğasında bulunan bir yaklaşım olduğu düşünülerek, yapılandırmacı yaklaşımın korolarda uygulamaya en elverişli yöntemlerden biri olduğu söylenebilir (Kaya, 2014: 55).

Sonuç olarak ortaokul düzeyinde eğitim gören öğrencilere göre pedagojik açıdan uygun düzenlemelerle uygulanan koro çalışmalarının, öğrencilerin sosyal becerilerine katkısının çok büyük olduğu düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmanın planlanıp yürütülmesinde aşağıdaki varsayımlardan hareket edilecektir:

- Araştırmaya katılan öğretmenlerin araştırmaya gönüllü olarak katıldıkları,
- Uygulanan ölçme araçlarına içtenlikle ve doğru olarak cevap verdikleri varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2017 - 2018 eğitim-öğretim yılında Aydın ili Köşk ilçesi İmam Hatip Ortaokulu'nda koro çalışmasında bulunan öğrencilerin öğretmenleriyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Koro: Müzik yapıtlarını toplu olarak seslendiren gruplara “Koro” denilmektedir. Bu topluluklardaki her üye ise “Korist” olarak adlandırılmaktadır (Gazimihal, 1961: 140).

Koro Eğitimi: Koroda yer alan kişilerin kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı olarak, kendi seslerini doğru, etkili ve güzel kullanabilmeleri için ihtiyaç duyulan müziksel davranışları kazandırma sürecidir (Saklıca, 2010: 64).

Sosyal Beceri: Bireylerin sosyal ortamlarda yeterli bir şekilde davranabilmelerini sağlayan gülümseme, etkileşimi başlatma, problem çözme becerilerini kullanabilmek gibi belirli yeteneklerdir (Howing, vd., 1990: 460) (Aktaran: Kocayörük, 2000: 8).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmayı temellendiren kuramsal çerçeve, "eğitim, sanat eğitimi, müzik eğitimi, koro eğitimi, sosyal beceri " ana başlıkları altında ele alınmıştır.

2.1. Eğitim

"Eğitim, bireyin zihinsel, fiziksel, duygusal, toplumsal davranışlarının, yeteneklerinin en doğru şekilde geliştirilmesi, ona belirli amaçlara yönelik yeni davranışlar, bilgiler, yetenekler kazandırılması yönündeki çalışmaların tümüdür. Hayat boyu süren eğitim, planlı ya da tesadüfi bir süreç olarak düşünülmektedir. Okul - aile - öğrenci işbirliği içerisinde yapılan bilgi aktarma ve beceri kazandırma, öğretme ve öğrenme çalışmalarının genelini kapsayan bu çabalara yaygın eğitim de denilir. Kısacası eğitim; öğretimi de içinde barındıran geniş bir tanımdır" (Akyüz, 2009: 2).

Bilindiği gibi algılanamayan süreç kavranamaz, kavranamayan süreç tasarlanamaz, tasarlanamayan süreç hazırlanamaz, hazırlanamayan süreç işleyemez, işleyemeyen süreç izlenemez, izlenemeyen süreç denetim altına alınamaz, denetim altına alınamayan süreç geliştirilemez (Uçan, 1994: 7). Bireyleri şekillendirme, yönlendirme, geliştirip onlara toplumda nitelikli bir yer kazandırma açısından önemli bir süreç olması sebebiyle eğitim, geçiştirilemez ve ertelenemez (Coşkuner, 2007: 1).

Sosyologlar ve bu alanda akademik çalışmalar yapan eğitimciler, eğitimi; kişinin yaşadığı topluma göre şekillenmesi (toplumun kültürünü kazanması, sosyalleşmesi, toplumsal değerleri benimseyip özümsemesi, topluma katılarak toplumun kültürünü geliştirmesi) olarak tanımlamaktadırlar. Psikolog ve eğitimciler, çocuğu psikolojik bir organizma olarak ele almaktadır. Onlara göre eğitim; bireyin beklentilerini ve keşfedilmeyi bekleyen yeteneklerinin potansiyel gücünü, bu hedeflere ulaşabileceği en üst düzeye çıkarmak için gerekli çevre imkânlarını hazırlamaktır (Kıncal, 2006: 2-3).

Eğitimi farklı şekilde tanımlayan farklı eğitimciler de vardır. Bunlardan Emile Durkheim eğitimi; sosyal hayat bakımından gelişmiş nesillerin bu hayata henüz ulaşmamış nesiller üzerindeki etkileridir, şeklinde tanımlamaktadır. J.J.Rousseau ise eğitimi, "tabiatın dzenine gbre insan yetiştirme" şeklinde ifade etmiştir. Mümtez Turhan ise, bir ülkenin toplumsal ya da milli ağıdan eğitiminin amacının; kltürü nesilden nesile aktarmak, mevcut kltürün ise sürekli gelişmesini sağlamak olduğunu belirtmiştir. Bütün bunlardan yola çıkarak eğitim şu şekilde tanımlanabilir: Kişinin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla, istendik değişiklikler meydana gelme sürecidir. Bu tanıma gbre eğitimin ilk özelliği, bir davranış kazandırmaktır. Bunu yeni bir davranış kazandırma şeklinde de ifade etmek mümkündür. Eğitimin ikinci özelliği, bu davranış değişikliğini kişinin kendi çabasıyla meydana getirmesi gerektiğidir. Üçüncü ve son özelliği ise, eğitim faaliyetlerinin önceden belirlenen hedefler doğrultusunda oluşturulması gerektiğidir. İnsanların sergilediği her davranışın bir amaca bağlandığı düşünülürse eğitim alanında da doğal olarak amaçlara ihtiyaç duyulmaktadır (Kıncal, 2006:2-3).

2.2. Sanat Eğitimi

Toplumsal yaşamın en önemli öğesinden biri olan sanat, insan olmanın gereği ve varlığının bir ifadesidir (Artur, 2001: 89) (Aktaran: Aksu, 2013: 3).

Sanat eğitimi ile girişilen çabanın özünde, toplumun yapı taşı olan insanın, gerçekten ağdaş bir kişi olması ve buradan da uygar bir toplum oluşturması hedeflenmektedir (Türkdoğan, 1984: 89) (Aktaran: Aksu, 2013: 3).

Sanat eğitimi insanları daha duyarlı kılar hatta bu durumun sınırının daha da genişlemesine olanak sağlar. Böylelikle insan kendini bu yönü ile de tanıma fırsatı bulur ve 'Kişi' olma, olabilme yolunda emin adımlarla ilerler (Erinç, 1988: 90) (Aktaran: Aksu, 2013: 3).

Sanat eğitimi; kişiye kendi yaşantısı yoluyla, kasıtlı bir şekilde belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da bireyde olumlu davranış değişiklikleri oluşturma süreci olarak tanımlanabilir (Sanal, 2009). Sanat eğitiminin amacı, kişiliğin gelişimi sürecinde kişideki yaratıcı güçlerin geliştirilmesini, sanatın yaşamdaki yerini insanın algılamasını,

çocuk ve ergenin eğitim hayatı boyunca, farklı zamanlarda ve yerlerde sanatsal etkinliklerde bulunmasını, sanatı kimi zaman izleyerek, kimi zaman da eleştirerek, kimi zaman da icra ederek tüketmesini amaçlar.

Sağlıklı birey ve sağlıklı toplum için müzik eğitimi, sanat eğitimi içinde çok önemli bir yere sahiptir ve kendi içerisinde çeşitli kollara ayrılan sanat eğitiminin başlıca dallarından birini oluşturur.

2.3. Müzik Eğitimi

Okul öncesi dönemden başlayarak eğitimin her aşamasında öğrencilerin eğitimlerinin dikkate alınması ülkelerin gelişmişlik oranlarını, dolayısıyla bireysel ve toplumsal ilerlemeleri etkiler. Kişilerin müzik aracılığıyla kendilerini geliştirmesinde etkin rol üstlenen, sanat eğitiminin de bir kolu olan müzik eğitimi sayesinde bireyler, kazandıkları müziksel davranışlarla bazı gelişmelere ulaşırlar. Müzik eğitiminin asıl amacı da; kişilerin, gözlenen bu gelişmelerinin farkına varmasını sağlayarak kendi yeteneklerini tanıma ve geliştirme fırsatı oluşturmak olmalıdır. Böylelikle kişiler güzel değerleri tanır ve sevdikleri işi yaparak da başarmanın hazzına ulaşabilirler. Bu bireyler müziksel ortamlarda farklı kişilerle kurdukları ilişki sayesinde sosyal gelişimlerine ve kişiliklerindeki olumlu değişime katkı sağlayabilirler (Uslu, 816).

Müzik eğitiminin insanlar üzerinde belirleyici etkileri vardır. Genel eğitim ve öğretimin amacı, bedensel ve ruhsal açıdan insanoğlunu geliştirmektir. Bedensel eğitim bireye farklı yollarla uygulanabilmektedir. Asıl zaman isteyen, karmaşık ve zor olan; ruhsal gelişim için, tavsiye edilecek en doğru yol, insanları küçük yaştan itibaren sanatsal eğitim ve müzik eğitimi çalışmaları içine almakla sağlanabilir (Çetin, 1984: 515). Müzik eğitimi sosyalleşme ve kültürlenme açısından değerlendirildiğinde; bireyin çevresi ile olan ilişkilerin daha düzenli ve sağlıklı olmasını böylelikle yoğunlaşmasını sağlar. Beğeni ve algı düzeyi yönünden gelişen birey, müziği farklı bakış açıları ile değerlendirmeyi, eleştirmeyi ve nitelikli müziği diğer müzik türlerinden ayırt edebilmeyi öğrenir. Müzik eğitimi sadece çalgı çalmak, şarkı söylemek ya da bu alandaki teorik bilgilerin belirli bir kısmının aktarılmasıyla sınırlandırılmamalıdır. Bu eğitim kişiye sosyal ve kültürel boyutların yanı sıra, kişide

olması hedeflenen müziksel davranış değişikliklerini kazandırması bakımından büyük önem taşımaktadır. (Çevik, 1989: 83) (Aktaran: Uslu, 816).

Müzik eğitimi kendi içerisinde bölümlere, bu bölümlerde kendi içerisinde alt dallara ayrılmaktadır. Bu ayırım, eğitimde izlenen teknik ve yöntem, kullanılan materyaller ve içerikleri bakımından birbirinden farklılıklar ile yapılmaktadır. Eğitimin nasıl, kimlere ve hangi amaç doğrultusunda verileceği de bu ayırmada rol oynamaktadır. Genel olarak 3 alana ayrılan müzik eğitimi, şu şekilde ayrılmaktadır: Okullarda temel eğitim adı altında verilen genel müzik eğitimi, gönüllü bireyler için kurulmuş olan kurumlarda özel imkanlar ile verilen amatör ya da özengen müzik eğitimi ve mesleki alanı müzik olan bireyler için verilen profesyonel müzik eğitimi. Müzik eğitimi genel, amatör ya da profesyonel olsun, fark etmeksizin tek bir ortak amaca hizmet etmektedir. Bu amaç, bireysel ve toplumsal olarak yaşanan ve insan olgusunu tamamladığı düşünülen “müzik” unsurunun bilinçli, duyarlı, bilgili bir yaklaşım izlenerek yeni nesillere aktarılmasıdır. Bunun yapılması için temel okullarda verilen genel müzik eğitimi ile başlanmakta, daha sonra isteyen bireylere sırf tatmin ve müziksel katılım için amatör (özengen) müzik eğitimi verilmekte ve müzik mesleğini seçecek bireyler için ise, profesyonel müzik eğitimi imkanları sağlanmaktadır (Say, 2009: 361).

Müzik eğitiminde genel, özengen ve profesyonel eğitim seviyeleri birbirini tamamlayan parçalar olarak değerlendirilebilir. Genel olarak müzik eğitimi davranışları değiştirme ve geliştirme amacı taşımaktadır ve her seviyede davranış gelişimi doğrultusunda kapsadıkları şu şekildedir (Say, 2009: 361):

- Müzikten faydalanma
- Etkileşim ve iletişimde bulunma
- Kişilik kazandırma ve müziksel duyarlılığı artırma
- Müziksel yaratma ve bilgilendirme
- Çalgı çalma

- Şarkı söyleme
- Müziksel yazma, okuma ve işitme

Yağışan vd., (2007)' a göre, müzik yeteneğinin geliştirilmesi, kişide benlik saygısının yükselmesini sağlayan etkenlerden birisidir. Müzik eğitimi sürecinde çevresel ya da içsel baskılardan kurtulan birey, bastırıldığı duygularını açığa çıkararak kendini daha net ifade etme fırsatı bulur. Böylece detaylı ve derinlemesine düşünebilen, eleştirel yaklaşım başkalarının düşüncelerini olduğu gibi benimsemeyen ve düşündüklerini rahatça dile getirebilen bir kişilik geliştirir. İyi hazırlanmış bir müzik eğitimi programı sayesinde kişi; diğer kültürel, sosyal ve akademik alanlarda da daha başarılı olmaktadır. Bu durum sayesinde kendine olan güveni artmakta, yaşamdan zevk almayı anlamakta, yaratıcılığı, farklı aktivitelere yönelik düşünceleri geliştirmekte ve davranışlarında olumlu değişimler ve ilerlemeler kaydetmektedir.

2.4. Koro Eğitimi

“En değerli varlığımız yapımızdır,

En değerli çalgımız bedenimizdir,

En değerli ses üretme aygıtımız gırtlığımızdır,

En değerli ürünümüz sesimizdir,

En değerli topluluğumuz koromuzdur,

En değerli çalışmamız koro çalışmamızdır,

En değerli yapıtlarımız koro yapıtlarımızdır,

En değerli eylemimiz koro halinde şarkı söylememizdir” (Uçan, 2005: 10).

Müzikal veya sadece ritmik, sözlü ya da sözsüz müzik yapıtlarını seslendirmek amacı ile her biri korist olarak adlandırılan kişilerin bir araya gelerek oluşturdukları topluluğa verilen isim olan “koro” ya ilişkin yapılan tanımlar şu şekilde ifade edilmiştir:

Çevik'e (1999: 43) göre koro, "Ses kapasitesi, ses türü, tınısı ve kişi sayısı bakımından dengeli, planlanan modele uygun olarak çok sesli ya da tek sesli müzik eserlerini yorumlamak amacıyla oluşturulan, yaptıkları çalışmalarla toplumun sanat ve kültür yaşamına katkıda bulunarak onları olumlu yönde etkileyebilen ses topluluklarıdır" (Aktaran: Kaya, 2011: 46).

"...Koro, çok sayıda kişinin kendi seslerini kullanarak birlikte söz veya şarkı söylemek amacıyla bir araya geldiği organize müziksel bir topluluktur. Aynı şekilde koro, topluluk halinde müziksel seslenme, konuşma ve söylemedir" (Uçan, 2005: 50).

Bunlarla birlikte koronun bazı işlevleri de vardır. Uçan' a (2005: 22–24) göre;

"Koroların hem bireysel hem de toplumsal işlevleri vardır. Etkin bir şekilde katılma, bu işten keyif alma ve doyuma ulaşma, duyarlı/ uyarlı olma, yeteneklerini keşfedip geliştirme, böylelikle bir hobi sahibi olabilme, meslek edinebilme, kendini gerçekleştirme ve kendini aşma, koronun bireysel işlevlerinden bazılarıdır. Koronun toplumsal işlevleri ise temelde müziksel davranışları / kazanımları içinde barındıran toplumsal ilişkiler ya da toplumsal özü olan müziksel ilişkiler üzerine kurulur. Bu işlevler bütün olarak ele alındığında koro üyeleri arasında karşılıklı birlik beraberlikle uyum içerisinde olma, yardımlaşma ve dayanışma, birleşip bütünleşme; güç birliği ve güç bölümü yapma; toplu olma bilinciyle hareket ederek başarılar, çalışmalara yaşamaya toplu bir şekilde ortak olma; birbirlerine anlayışlı, hoşgörülü, uzlaşılı, saygılı ve sevgili olma davranışlarını geliştirir. Bunlar korodaşlık diyebileceğimiz bir ilişkide bulunur. Koronun diğer toplumsal işlevleri bu davranışları içinde barındıran korodaşlık ilişkisine dayalı olarak gerçekleşir. Bu bakımdan korodaşlaşma ve korodaşlaştırma işlevleri koronun toplumsal işlevlerinin en temelinde yer alır" (Aktaran: Kaya, 2011: 47).

Sadece üniversitenin ilgili bölümlerinde değil, Milli Eğitime bağlı bütün okullarda da koro derslerinin bu denli popüler olmasının nedenini Köse (2004: 299) şöyle açıklamıştır: "her kademeye ve kesime göre kolaylıkla uygulanabilir olması ve öğrencilerin rahatlıkla müziksel ortamlara katılabilmeleri nedeniyle koro çalışmaları, müzik öğretmenlerinin büyük ölçüde yararlandıkları bir etkinliktir.

Uçan'ın da (2005: 13) ifade ettiği gibi “Koro; en doğal ve en çabuk oluşturulan müzik topluluğudur. Bu sebeple tüm dünyada kolaylıkla ulaşılabilecek en sık ve en çok rastlanan bir olgudur. Koro, tüm toplumlarda genel olarak en etkili ve çok tercih edilen müzik topluluğu durumundadır” (Aktaran: Kaya, 2011: 47).

Apaydın (2006) araştırmasında, çocuk ve gençlik korolarının önemine dikkat çekerken şu tespitlerde bulunmuştur: “Toplumsal kültürün gelişmesine katkısı bulunan “müzik dilini”, kısa sürede çok fazla kişiye ulaştırarak aktaran ve dolayısıyla zamanı, çalışma gücünü ve beden gücünü ekonomik olarak en etkili biçimde kullanabilen “eğitme ve aktarma” araçları, konularının ve yaşlarının gereği, “Çocuk ve Gençlik Koroları”dır. Bu nedenlerle kültürel gelişime önem veren toplumlar, genel eğitim ve müzik eğitimi sistemlerinin temelini, “Korolarla Müzik Eğitimi Sistemi” üzerine kurmayı hedeflemişlerdir” (Aktaran: Kaya, 2011: 47).

Koro dersleri psikomotor davranışların ön planda olduğu derslerdir. Öğrenme, psikomotor davranışlarda tecrübe edilerek kazanıldığı zaman daha kalıcı hale gelmektedir. Koro derslerinde ise uygulamaya en elverişli öğrenme yaklaşımı, psikomotor davranışların yani performansın ön planda olduğu yapılandırıcı yaklaşım olarak düşünülebilir.

Yaparak-yaşayarak öğrenme, yaşam boyu sürecek olan kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır. Koro derslerinde de eğitimciden bağımsız olarak bireyin kendine yeni bir öğrenme haritası çizmesi, yaşam boyu öğrenmesinin temelini oluşturacaktır.

“Yapılandırıcılığın temelinde öğrencinin eğitim - öğretim sürecine aktif katılımı söz konusudur. Yeni bir konuyla karşılaşan öğrenciler, eski bilgileriyle, öğreneceği yeni bilgileri harmanlamaya çalışacaklardır. Bu alanda yapacakları yorumlar, düşüncelerini ifade ediş biçimleri ve tekrar yaptıkları değerlendirmeler, konuyu anladıklarını gösterene kadar devam edecektir. Bu şekilde gerçekleşen bir öğrenmeye örnek vermek gerekirse, bilgisayarla ilk kez karşılaşan bir öğrenciye, bilgisayar fonksiyonlarının görevlerini anlatmak yerine, öğrencinin bilgisayarı yaparak, bozarak, kurcalayarak öğrenmesine izin vermek öğrenimin kalıcılığını arttıracaktır. Yani öğrenci eğitim ve öğretim sürecine aktif katılımıyla en kalıcı

öğrenme sağlanmış olacaktır” (Karadağ, Korkmaz, 2007: 49) (Aktaran: Kaya, 2011: 53).

Kaya (2011: 55)'a göre, yapılandırmacı yaklaşım daha önce de belirtildiği gibi, öğrencilerin duyuşsal, psikomotor ve bilişsel gelişimini çok yönlü desteklediği; onların öğrenme süreci içerisinde yer aldığı, öğrencileri derse karşı motive eden, onlara takım ruhunu aşılayan, grup başarısına teşvik eden, onlara işbirlikli öğrenme ortamları yaratan, dolayısıyla koro çalışmalarının doğasında olan bir yaklaşım olduğu düşünülerek, demokrasinin sembolü olan korolarda en elverişli ve etkili bir yöntem olduğu varsayılabilir.

“Çarkın dişlisi, grubun bir parçası, o topluluğun sorumlu bir bireyi olmak kişinin, kendi değerlerinin farkına varmasını sağlar ve kişiye özsaygıyı öğretir. Koro bu yönüyle de etkili bir eğitim ortamıdır. Hele ki hazırlanan etkinlikler sözü ve müziği ile söyleyenleri aşarak dinleyenlere ulaşıyorsa; koroda şarkı söylemenin hazzı hiçbir şeyle mukayese edilemez” (Okyay, 2001:65) (Aktaran: Kaya, 2011: 55).

Korolar elbette ki sadece şarkı söyleyen ve sadece duygu aktarımı yapan topluluklar değildir. Öğrenciler koro çalışmaları sayesinde birlikte şarkı söyleyerek homojen bir ses bütünlüğü yakalama ve bunu sanatsal, sosyal etkinliklerde dinleyenlerle paylaşma dışında, birbirleriyle kurdukları olumlu iletişimin de hazzını yaşamaktadırlar. “Koroları oluşturan bireyler, bu topluluklarda gerçek arkadaşlığı ve sevgiyi bulurlar. Yaşamları boyunca da, oradan elde ettikleri alışkanlıkları sürdürebilirler. Birlikte bir iş yapmanın mutluluğunu, sorumluluğunu ve gücünü orada hissederler. Başarının kıvancını ve başarısızlığın üzüntüsünü yine birlikte paylaşırlar” (Egüz, 1998: 28).

Egüz (1998) ile ortak düşünceleri ifade eden Çevik de (1999: 99); “Korolar, üyeler arasındaki dostluk ilişkilerini, başarısızlıklarını veya başarmanın verdiği mutluluğu, paylaşmayı, her türlü sorumluluğu üstlenme bilincini geliştiren bireyi, karakter olarak zenginleştiren ve onu toplumsallaştıran kuruluşlardır” ifadesiyle koro sayesinde üyelerin birbirleriyle sadece müziksel paylaşımda bulunmadığını, sosyal beceri yönünden de gelişim gösterdiğini belirtmiştir (Aktaran: Kaya, 2011: 56).

Koro, bireye değil topluluğa hitap eden bir etkinliktir. Böylelikle korodaki her birey aslında elde ettiği başarının sadece kendisine ait olmadığını, bu başarının grupla elde edildiğinin farkındadır. Koro çalışmaları, işbirlikçi yaklaşımla bireysel başarıdan çok grup başarısının hakim olduğu ortamlardır ve bu ortamlarda bireyler sorumluluk almaktan çekinmemektedir.

“İşbirliğine dayalı koro eğitim sürecinde bireyler birlikte şarkı söyleyerek, özgüvenleri gelişir, başkalarının yanlışlarını düzeltme konusunda onlara destek olurken kendi eksikliklerini giderirler. Karşılıklı saygı ve gerekli özveri ortamı içerisinde arkadaşlıklar kurarak sosyalleşirler. Toplumda demokratik değerlerin önemini kavrarlar. Sanatta ulusal ve uluslararası iletişim kurarak dünya görüşleri gelişir” (Apaydın, 2001:135) (Aktaran: Kaya, 2011: 56)

Benzer şekilde Yiğit de (2001: 97), grup çalışmalarının, düzen ve barışı içerisinde barındırdığını, yaparak-yaşayarak öğrenmenin olması gerektiği bu öğrenme sayesinde, etkili bir öğrenme şekli olduğunu, öğrencinin daha kolay öğrenmesi ve kişilik gelişimi için önemli bir araç ya da teknik olduğunu, bununla birlikte toplu şarkı söyleme (koro) eğitiminin de toplu müzik yapmayı öğreten en etkili ve kullanışlı tekniklerden biri olduğunu ifade etmiştir (Aktaran: Kaya, 2011: 56).

2.5.Sosyal Beceri

Sosyal beceriler kişilerin çevresindekilerle olumlu iletişim kurabilmeleri ve sürdürmeleri için gerekli olan önemli davranış elemanlarıdır (Westwood, 1997). Sosyal beceriler, içinde bulunulan sosyal ortama uygun davranma becerisi olarak da tanımlanmaktadır. Bu tür becerilerin sosyal hedeflerin gerçekleştirilmesinde ve kişiler arası ilişkilerin kurulmasında çok önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Sosyal beceriler, kişinin olumlu - olumsuz duygu ve düşüncelerini uygun bir dille aktarabilmesi, kişisel haklarını savunabilmesini, yeri geldiği zaman başkalarından yardım isteyebilmesini ve hatta kendisine uygun olmayan isteklerini de geri çevirebilmesini kolaylaştırır (Sorias, 1986) (Aktaran: Akçamete, Avcioğlu, 2005: 62)

Okul öncesi dönemle birlikte çocuklar paylaşma, sıra alma, işbirliği yapma, başkalarının görüşünü kabul etme ve saldırganlıklarını kontrol etme gibi becerileri kazanarak sosyalleşirler (Parker e Asher, 1987). Böylece bir çok sosyal beceri akran grupları ve aile içerisinde, genellikle sistematik olmayan şekilde farkında olmadan öğrenilmektedir. Çocuklar yakın çevresinde bulunan diğer yetişkinlerin, ailelerin, kardeşlerin ve akranların model olmasıyla, gözlem yaparak sosyal becerileri öğrenirler. Ancak bu durum bütün çocuklar için geçerli değildir. Yani bütün çocuklar akranlarını gözleyerek sosyal beceri kazanamazlar. Bu yüzden bu çocuklar sosyal becerilerin sistemli olarak öğretilmesine ve bu becerileri kullanmak için desteklenmesine gereksinim duyarlar (Hall ve Schlesinger, 1997; Thorkildsen, 1985) (Aktaran: Akçamete ve Avcıoğlu, 2005: 63).

Sosyal beceri konusunda yapılan araştırmaların sonuçları; çocukların sosyal beceri düzeylerinin; cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, anne-baba eğitimi ve mesleği, kardeş sayısı, akademik başarı, sosyo-ekonomik düzey ve yaşadıkları yer değişkenleri, eve sürelili yayın alınıp alınmaması (Erdoğan, 2002; Akkuş, 2005; Şad, 2007; Dermez, 2008; Coşkun, 2011; Yurdakavuştu, 2012; Duran vd., 2013; Durualp, 2014), benlik saygısı (Yiğit ve Yılmaz, 2011; Heyworth, 2013), (Balyan,2009), eğitsel oyun (Gülhan, 2012), medya okuryazarlığı (Aktı, 2011), özyeterlik öz kavramı düzeyi (Cerrahoğlu, 2002), ebeveynlerinin sosyal kaygıları (Tosun Sümer, 2008), kişilik özelliği (Şaşkın, 2010), işbirliğine dayalı öğrenme (Bahadır, 2011), ders başarıları (Keskin, 2007), spor yapan ve yapmayan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri (Arslanoğlu, 2010; Çiriş, 2014) arasında ilişkiler olduğunu ortaya koymaktadır (Aktaran: Güven, 2017: 4).

Sosyal beceri konusunda yukarıda belirtilen araştırmaların bulguları, bireyin sosyal beceri düzeyi ile bazı değişkenler arasında ilişkinin olduğunu göstermektedir. Bu konudaki literatürde sosyal beceri ile müziğe ilişkin tutum arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara pek rastlanılmamaktadır. Oysa sosyal beceri birçok değişkenden etkilenebileceği gibi, müziğe ilişkin tutumdan ve müzikle ilgili etkinliklerden de etkilenebilir. Çocukların, müziksel etkinliklerle grup çalışmalarına katılarak kendilerini ifade etmeleri onların sosyalleşmesinde olumlu etki yaratacaktır. Örneğin grupta söyleme etkinliği; çocuğun sesini kullanmasını ve denetlemesini

sağlayacağı, uyum becerilerini geliştirebileceği, işbirliği yapma becerisi kazandıracağı bir etkinlik iken; bireysel çalgı çalması ise; çocuğun kendi enerjisini olumlu yönde geliştirebileceği, kişisel doyuma ulaşabileceği ve ritim-ezgi duygusunu ilerletebileceği türden bir etkinliktir (Bebek, 2007). 12-14 yaş dönemindeki çocukların katılacağı sanat ve müzik etkinlikleri onların o dönemde sahip olması gereken sosyal becerileri kazanmalarına katkı sağlayacaktır. Akkök (1999) bu çağdaki çocukların sahip olması hedeflenen sosyal beceriler olarak; duygulara yönelik beceriler, ilişkiyi başlatma ve sürdürme, grupta bir işi yürütme becerisi, saldırgan davranışlarla başa çıkmayı öğrenme becerileri, stres durumunda kendini kontrol etme becerileri, plan yapma ve problem çözme becerilerini belirtmektedir. Belirtilen bu becerilerin gelişmesinde kuşkusuz müzik etkinliklerinin önemli bir yeri olacaktır. Müzik etkinlikleri ile çocuk kendini ve duygularını ifade etme, başkaları ile iletişim kurma, grupta uyumlu çalışabilme özelliklerini kazanmanın yanında bu etkinlikler sayesinde saldırganlıktan ve stresten uzak durma gibi bir avantaja da sahip olacaktır (Aktaran: Güven, 2017: 5).

BÖLÜM III

İLGİLİ LİTERATÜR

Koro eğitiminin, ortaokul öğrencilerinin sosyal becerilerine etkisinin araştırıldığı bu çalışmaya yönelik ilgili literatür aşağıda verilmiştir.

Bebek, Figen 2007 yılında yaptığı araştırmada “İlköğretimde ders içi ve ders dışı müziksel etkinliklerin öğrenci ve öğretmenlerin müziksel davranış yaşantılarına etkileri” isimli yüksek lisans tezinde öğrenci ve öğretmenlerin müziksel davranış ve yaşantılarına ilköğretimde ders içi ve ders dışı müziksel etkinliklerin etkilerini saptamayı amaçlamıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre ders içi ve ders dışı müziksel etkinliklerden sonra müziksel davranışlarında olumlu yönde önemli bir değişim olduğu, müziksel ve kültürel etkinliklere katılımın düşük olduğu, öğrencilerin dinledikleri müzik türlerinde düşük düzeyde de olsa değişiklik olduğu, saptanmıştır. Ders içi ve ders dışı müziksel etkinliklerden sonra öğretmenler tarafından öğrencilerin ders içi ve ders dışı davranışlarında olumlu yönde değişiklikler olduğu belirtilmiştir. Bu etkinliklerin okul-veli-çevre ilişkilerine etkileri konusunda öğretmenler öğrencilerin orta düzeyde bir gelişim gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre bu etkinlikler öğretmenlerin müziksel davranış ve yaşantılarında büyük oranda olumlu yönde değişiklikler meydana getirmiştir. Araştırmanın ilköğretimde her alanda uygulanan müziksel etkinliklerin, bu kademedeki bulunan öğrenci ve öğretmenlerin müziksel yaşantı ve davranışlarını olumlu geliştirdiği vurgulanmaktadır. Öneri olarak ise bu tür etkinliklere ve müzik derslerine ayrılan sürenin artırılması, öğrencilerin böyle etkinliklere katılımının teşvik edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Holland vd., (1987)' nin “Ortaokulda Ders Dışı Program Etkinliklerine Katılım: Ne Biliniyor, Neyin Bilinmesi Gerekir?” isimli çalışmalarında, ders dışı etkinliklere katılımı ve gençlerin gelişimi ile ilgili literatür taraması yapmışlardır. Burada gençlerle ilgili beş alan tanımlanmıştır: akademik başarı, sosyal kişilik özellikleri, ders dışı etkinliklere katılanların rolleri, eğitimsel talepler ve hedefler ve sosyal çevre ilişkileridir. Bu araştırmada ders dışı etkinliklere katılımın; daha yüksek bir öz saygı, genç yetişkinlik çağında politik ve sosyal gelişme, erkeklerde akademik

yeterlik ve mezuniyet dereceleri, rekabet ilişkileri, eğitimsel talepler ve hedefler, bir başkasının yaşamını kontrol etme duygusu ve daha düşük suç oranlarıyla ilişkili olduğu belirtilmiştir. Ancak bu bulgulara rağmen, gençlerle ilgili tanımlanan özellikler ile ders dışı etkinliklere katılım arasındaki sebep-sonuç ilişkisinin tam olarak gösterilemediği vurgulanmıştır.

Kocayürük (2000) tarafından hazırlanan " İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Becerilerini Geliştirmede Dramanın Etkisi" isimli yüksek lisans tezinde sosyal davranış özelliklerini beklenen derecede gösteremeyen ilköğretim çağındaki öğrencilerine drama tekniği yardımı ile temel sosyal becerileri kazandırmayı amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre drama eğitim programının öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmede yardımcı olduğu, drama eğitim programının uygulamasında deney grubunda bulunan öğrencilere, on gün boyunca her gün 1,5 saat süreyle sosyal becerilere ilişkin drama yöntemi uygulanmış, sonuçta öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde gelişme olduğu belirtilmiştir.

2016 yılında Doç. Dr. Ilgım Kılınç tarafından hazırlanan " Ortaokul Öğrencilerinin Müzik İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi" isimli makalede ortaokul çağındaki öğrencilerin müziğe ilişkin değerlendirmelerinin nasıl olduğu yine öğrencilerin görüşlerinden yola çıkılarak betimlenmiştir. Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre ulaşılan sonuçlar arasında ortaokul öğrencilerinin müziği genel olarak tüm boyutlarıyla (çalgı çalma, müzik dinleme, şarkı söyleme gibi) sevdikleri (49 öğrenci); özellikle müzik dinleme (49 öğrenci) boyutuyla aktif bir müzik dinleyicisi oldukları ve bu doğrultuda da müzik türleri (31 öğrenci) konusunda tercihleri bulunduğu belirlenmiştir.

Sarı, Aslı (2014) tarafından hazırlanan "Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri" adlı yüksek lisan tezinde ortaokuldaki müzik öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin görüşlerini tespit etmeyi ve bu konudaki sorunları ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini 2012-2013 eğitim öğretim yılı içerisinde Ankara ilinin merkez ilçeleri arasında belirlenen Altındağ, Keçiören, Çankaya, Mamak, Yenimahalle, Etimesgut ve Sincan ilçelerinden seçilmiş 65 okulda görev yapan 67 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Elde edilen bulgulara

göre ulaşılan sonuçlarda öğrencilerin derse karşı yeterince ilgi göstermemelerinin nedenlerinin analizinin yapıldığı önermeye göre öğrencilerin liselere yerleştirilmeleri için yapılan merkezi sınavlarda müzik dersi ile ilgili soru çıkmamasından dolayı, öğrencilerin derse karşı bakış açılarının, tutumlarının farklılaştığı; velilerin müzik dersine karşı göstermiş oldukları ilgisiz tutumlarından ve öğrencilerin müziği, müzik dersini gereksiz bir uğraş olarak görmelerinden kaynaklı olduğu; öğrencilerin müzik dersine karşı ilgilerini artırmak için yapılması gerekenler hakkında ise müzik odalarının fiziki şartlarında iyileştirmeler yapıldığı takdirde ve ders için gerekli teknolojik donanım ile müzik araç-gereç eksiklerinin giderilmesi; müzik odası olmayan okullarda gerekli donanıma sahip müzik odalarının kurulması; müzik derslerinde öğrencilerin ilgilerini çekecek yöntemlerle müzik dersi işlenmesi; müzik derslerinde ya da yapılan aktivitelerinde müzik dinletileri yapılması konularında uygulanacak her yenilikçi adımın, öğrencilerin müzik dersine ilgilerini artıracak başlıca çalışmalar olduğunu vurguladıkları sonuçlarına varılmıştır.

Çevik, Deniz (2009) "Müzik öğretmeni adaylarının müzik tarihi dersine yönelik görüşleri" isimli çalışmasında Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin müzik tarihi dersine yönelik görüşlerini almayı ve ortaya çıkan sonuçlara göre önerilerde bulunmayı amaçlamıştır. Aday öğretmenlerin bu sorulara verdikleri cevaplar nitel araştırma tekniğiyle analiz edilmiştir. Bulguların sonucuna göre, aday öğretmenlerin, müzik tarihi dersinin, bir müzik öğretmeni adayının mutlaka öğrenmesi gereken temel bir ders olduğu ve bu bilgilerin kalıcılığı adına dersin uygulamaya ve dinlemeye yönelik olması gerektiği, Türk bestecilerimizin müzik tarihimizde, Türk kültürü için ve Türk müziğinin dünya müzikleri arasında yerini alabilmesi adına etkisinin büyük olduğunun farkına varıldığı, müzik tarihi dersinde öğrenilen bilgilerin diğer müzik ve enstrüman derslerine olumlu aktarım yaptığı, bir eseri yorumlarken, dönemin izlerini daha iyi aktarabilme olanak sağladığı ortaya çıkarılmıştır. Bu bulgulara göre, yapılan öneri ise müzik öğretmeni adaylarının, müzik tarihi dersinin diğer alan derslerine katkı sağlayacak niteliklerin ortaya konulması amacı ile, sekiz dönem boyunca detaylı bir şekilde okutulması önerilmektedir.

Şahin, (2014) tarafından yapılan "İlköğretim Müzik Dersine Yönelik Veli ve Öğrenci Görüşleri" adlı çalışmada veli ve öğrenci görüşü alınarak mevcut İlköğretim Müzik Öğretim Programının uygulanışına yönelik ne tür sonuçlar ortaya koyulduğu amaçlanmıştır. Araştırma altı öğrenci ve üç veli ile gerçekleştirilmiştir. Görüşme yöntemiyle toplanan nitel veriler, içerik analizi tekniği ile temalara ayrıştırılmıştır. Veli görüşlerine yönelik bulgular, faydalar ve sorunlar şeklinde; öğrenci görüşlerine yönelik bulgular ise faydalar, sorunlar ve beklentiler şeklinde ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgular göre hem katılımcıların müziğe ve müzik dersine yönelik olumlu görüşlere sahip olduğunu ortaya çıkmış hem de bunun yanında müzik dersinin "önemsiz" olarak düşünüldüğü tutum ve davranışları gösteren verilere ulaşılmıştır. Bulgulara göre, müzik öğretim programının farklı boyutlarıyla gözden geçirilmesi gerektiği ve programın uygulanma aşamasında sorunlara çözüm önerileri bulunmasına yönelik çalışmalara ihtiyacın olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma grubu, veri toplamada kullanılan ölçme araçları ve toplanan verilerin analizinde kullanılan yöntem ve teknikler yer almaktadır.

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, koro eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin sosyal becerilerine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Öğretmenlerin koro eğitimi alan öğrencilere yönelik görüşleri, koro eğitimi ve sosyal beceri olmak üzere iki farklı değişkenin değerlendirilmesi bağlamında gerçekleştirilmiştir. Bilindiği üzere iki veya daha fazla değişken arasındaki değişimi, ilişkiyi veya dereceyi açıklayan model, tarama modelidir. Tarama modellerinde amaçlar genellikle, soru cümleleriyle ifade edilir. Bunlar; "Nedir? Ne ile ilgilidir?" gibi sorulardır. Bu soruların cevabını verirken "Neden?" sorusunun gerçek cevaplarının bulunmasında ise bu denli güçlü değildir (Büyüköztürk, 2016: 178). Tarama modeli kendi içerisinde genel tarama modeli ve örnek olay modeli olmak üzere ikiye ayrılır. Bu araştırma gerçekleştirilirken genel tarama modeli uygulanmıştır. Çok sayıda elemandan oluşan evren hakkında genel bir yargıya ulaşmak amacı ile genel tarama modelleri, evrenin genelini üzerinden ya da ondan alınacak bir grup örnek / örnekleme üzerinden yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2005). Bunun yanında bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. "Nitel araştırma; görüşme, döküman analizi, gözlem gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olayların ve algıların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konması hedeflenerek nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir. Nitel çalışmada en çok tercih edilen üç tür veri toplama yöntemi vardır: görüşme, gözlem ve yazılı dökümanların incelenmesi" (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 46). Nitel çalışmacılar, durumları ve olayları katılımcıların bakış açılarından ve görüşlerinden anlamaya çalışırlar.

"Nitel yöntemlerden en sık kullanılanı, görüşmedir. Görüşme insanların bakış açılarını, deneyimlerini, duygu ve algılarını ortaya koymak amacı ile kullanılan, oldukça güçlü bir yöntemdir" (Bogdan ve Biklen, 1992). "Görüşmede kullanılan temel yöntem ise sözlü iletişimidir. Günlük yaşamda kullanılan ve en yaygın, en etkili iletişim süreci olan "konuşma" ile veri toplamaya çalışılır" (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 47).

4.2. Araştırma Grubu

Bu çalışmanın grubunu Aydın ili Köşk ilçesi İmam Hatip Ortaokulu öğrencilerinin branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Köşk İmam Hatip Ortaokulunda görev yapan 18 branş öğretmenin tamamına ulaşılması amaçlanmış, ulaşılan öğretmenler çalışmanın örneklemini içerisinde yer almıştır. Çalışma grubu bu öğretmenler arasından gönüllülük esasına göre seçilen 10 öğretmen ve koruyu oluşturan 18 öğrenciden oluşmaktadır.

4.3. Veri Toplamada Kullanılan Ölçme Araçları

Patton (1987) üç tür görüşme yaklaşımından söz eder: yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme.

Bu çalışmada koro eğitimi ve sosyal beceriye yönelik alan yazın taraması yapılarak ve uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen 15 açık uçlu sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme yaklaşımı, görüşme sırasında oluşturulmuş sorular veya konular listesini kapsar. "Görüşme formu yöntemi, benzer konulara yönelmek amacıyla değişik insanlardan aynı tür bilgilerin alınması yoluyla hazırlanır" (Patton, 1987). "Görüşmeci önceden hazırladığı konunun dışına çıkmadan, hem hazırlamış olduğu soruları sorar hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi alarak bunlara ek sorulara başvurma hakkına sahiptir" (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 150).

4.4.Verilerin Analizleri

"Araştırma kapsamında elde edilen buluların analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde asıl amaç toplanan verileri açıklayabilecek sonuçlara ulaşmaktır. Betimsel analizle sonuçlanıp yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derinlemesine ele alınır ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavramlar bu analiz sonucu keşfedilebilir. Böylelikle toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, sonra da ortaya çıkan kavramlara yönelik mantıklı bir düzenleme ile veriyi açıklayan temaların belirlenmesi gerekmektedir" (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 259).

Veri analizi sürecinin ilk aşamasında görüşmelerden elde edilen nitel veriler, bilgisayar ortamına aktarılarak görüşme formunda yer alan sorular ışığında gruplandırılmaya çalışılmıştır. Elde edilen ham veriler tekrar tekrar okunarak ve aynı zamanda alan uzmanlarından yardım alınarak içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Alan yazından ve uzman görüşlerinden yararlanılarak önce kodlar belirlenmiş ana tema ve alt temalara ilişkin tablolar şeklinde bilgiler verilmiştir. Görüşmede elde edilen nicel veriler öncelikle Excell programında genel olarak sınıflandırılmış, ardından bilgiler istatistiksel olarak, yüzde (%) ve frekans (f) kullanılarak yorumlanmıştır.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde nitel veri toplama aracıyla elde edilen verilere ait bulgular ve yorumlar yer almaktadır. 18 öğrenci ile ilgili 10 öğretmenin görüşleri ışığında yapılan bu çalışmanın sonucunda, araştırmanın ana teması olan, koro eğitimi alan bu öğrencilerin sosyal becerilerine yönelik öğretmen görüşüne ait bulgulara ulaşılmıştır. Görüşme tekniği ile toplanan veriler alt temalar halinde tablolaştırılıp betimsel olarak yorumlanmıştır.

5.1. Alt Tema : “Kendini İfade Etme Becerisi ”

TEMA 1: Grup içerisinde kendini rahatlıkla ifade etmesi, konuşması konusundaki görüşleriniz nelerdir?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	b	a	a	d	a	d	a	a	a	a	a	d	a	a	d	a	a	a
G2	a	a	a	a	d	a	c	a	a	a	a	c	a	a	d	a	d	a
G3	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	c	a	a	d	a	a	a
G4	b	a	c	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G5	c	a	c	c	c	a	a	c	a	a	a	d	a	a	d	a	a	a
G6	a	a	a	a	a	a	b	d	a	a	a	a	d	a	d	a	a	a
G7	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G8	a	b	a	a	a	a	a	d	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a
G9	d	a	d	d	a	a	b	d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	c
G10	a	b	a	a	a	a	a	d	a	a	a	d	a	a	c	a	a	a

Tablo 1: Kendini İfade Etme Becerisi	f	%
a: Kendini rahatlıkla ifade eder.	139	77,22
b: Kendini rahat ifade eder ama bazen saygı sınırlarını aşar.	8	4,44
c: Kendini ifade etmekte zorlanır.	13	7,22
d: Etrafa karşı çekingen tavır sergilese de yeri geldiğinde kendini ifade eder.	20	11,12
Toplam	180	100

Tema 1'de görüldüğü üzere korodaki öğrencilerin büyük çoğunluğunun kendini rahatlıkla ifade edebildiği söylenebilir. Hatta 10 öğretmenin 18 öğrenci için sunduğu toplam 139 görüş, bazı öğrencilerin bununla birlikte özgüveninin de çok daha yüksek olduğu doğrultusundadır. Aşağıda bu temaya yönelik öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G.1 (2.Ö için): Kendini rahatlıkla ifade edebilen, konuşmada ya da paylaşımlarında herhangi bir çekingenlik yaşamayan bir öğrencidir.

G.8 (5.Ö için): Sınıf içerisinde sessiz. Ama bu sessizliği bir şey bilmediğinden ya da fikri olmadığından değil saygısından. O yüzden istenildiğinde kendini çok rahat ifade eder.

G.8 (6. Ö için): Koro öncesinde kendini yine ifade eden bir öğrenciydi. Koroya katıldıktan sonra daha da özgüveni gelişti.

G.1 (9. Ö için): Düşüncelerini rahatlıkla söyleyebilir. Kendine özgüveni çok yüksek. Herkes tarafından tercih edilen ve dinlenen bir arkadaştır.

G.7 (9. Ö için): Kendini rahatlıkla ifade eder. özellikle son dönemlerde özgüven patlaması yaşıyor.

G.5 (11. Ö için): Grup içerisinde kendini ifade etmekte sorun yaşamaz. Tam bu tarz etkinliklerin adamı.

G.7 (12. Ö için): Kendini ifade etmeye çalışıyor. Özellikle koro aktivitelerinde bulunduktan sonra özgüveni biraz daha arttı gibi hissediyorum.

G.3 (13. Ö için): Kendini ifade etmekte sıkıntı çekmez. Köyde yaşayan taşımali bir öğrenci aslında. İlçe merkezindeki okumuş kültürlü bazı ailelerin öğrencileriyle kıyasladığım zaman birçok öğrenciden daha düzgün ifade ediyor kendisini.

G.5 (14. Ö için): Kendini çok güzel ifade ediyor. Çekinme, utanma, yanlış anlaşılma gibi kaygıları yok.

G.3 (16. Ö için): Sunuculuk, şiir yarışmaları, sosyal etkinliklerin hepsinde ilk sıralarda yer alır. Bunun sebebi de kendini çok rahat ifade edebildiği içindir.

Bu açıklamalar doğrultusunda koro etkinliklerinin; öğrencilerin kendini ifade etmesi, özgüvenini geliştirmesi ve topluluk karşısına çıkmaktan çekinmeyen daha rahat bireyler olması konusunda çok daha etken rol oynadığı söylenebilir.

5.2. Alt Tema : “Aktif Olma”

TEMA 2: Sınıf içerisindeki aktif rolü ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	c	c	b	b	b	b	c	d	a	a	a	c	c	a	d	a	c	a
G2	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	a	d	a	a	d	a	c	a
G3	a	a	b	a	b	a	c	b	b	a	a	d	a	a	d	a	b	a
G4	a	a	d	c	c	a	c	a	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a
G5	a	a	d	d	d	a	a	d	a	a	a	d	a	a	d	a	a	a
G6	a	c	c	c	a	a	c	a	b	b	b	a	d	a	c	a	a	a
G7	a	a	d	a	a	a	c	d	a	a	a	a	c	a	d	a	c	a
G8	a	c	c	c	c	c	c	d	a	a	a	d	a	a	d	a	d	a
G9	a	a	a	a	a	a	c	d	a	a	a	d	c	a	a	a	d	a
G10	a	a	c	c	a	a	a	d	a	a	a	d	c	a	d	a	a	a

Tablo 2: Aktif Olma	f	%
a: Sınıf içerisinde aktiftir.	109	60,55
b: Sınıf içerisindeki katılımında önceki dönemlere göre artış vardır.	12	6,67
c: Aktifliği ilgi alanına göre değişir.	31	17,22
d: Sınıf içerisinde aktif değildir.	28	15,56
Toplam	180	100

Tema 2'deki görüşler incelendiğinde korodaki öğrencilerin %60,55'inin kendi sınıfları içerisinde aktif rol aldığı söylenebilir. Bunun yanı sıra 10 öğretmenin 18 öğrenci için sunduğu 31 görüş, korodaki bazı öğrencilerin ders katılımının ilgi alanlarına göre değişkenlik gösterdiği yönündedir. Bunlarla ilgili öğretmen görüşleri şu şekilde ifade edilmiştir:

G.9 (1.Ö için): *Konuşkan bir öğrenci. Aktif de aynı zamanda. Sanırım sınıf başkanıydı. Liderlik özelliklerini taşıyan bir öğrencidir.*

G.8 (2. Ö için): Çok aktif aslında. Ama ders dışı faaliyetlerde daha aktif. Söz konusu müzikse her zaman ön planda.

G.2 (3. Ö için): İlk zamanlar çekingendir. Sınıfa sonradan gelen bir öğrenci olmasına bağlıyorum. Ama son zamanlarda daha girişken ve kendini bulduğunu düşünüyorum. Bence katıldığı sosyal aktivitelerin etkisi büyük.

G.4 (6. Ö için): O sınıfta parmakla gösterilecek kadar az öğrencilerden birisi. bu iyi anlamda. her göreve rahatlıkla katılabilen biri ve başarıyor da. bu sene okula yeni gelmesine rağmen benim dersime kolay uyum sağladı.

G.6 (7. Ö için): İsteddiği zaman çok aktiftir. Hoşuna giden etkinliklerde fazlasıyla katılım gösterir. İstemediği bir şey olduğunda tamamen ilgisiz davranır. Gevezedir. Öğretmenin sözünü keser, hoşuna gitmezse küser.

G.9 (9. Ö için): Çok aktif ve sorumluluk sahibi. Görevleri her zaman başarılı bir şekilde yerine getirir. Arkadaşlarıyla samimi ve seviyeli ilişkileri vardır. Kendini çok güzel ifade eder.

G.7 (10. Ö için): Her türlü etkinlikte, projede bu öğrenciyi görebilirsiniz. O Sınıf zaten genel olarak derslere katılan ve başarılı bir sınıf. Onun etkisi var mıdır bilmiyorum ama ona rağmen diğer arkadaşlarına göre daha aktif katılım göstermektedir.

Belirtilen görüşler incelendiğinde korodaki öğrencilerin yarısından fazlasının dersteki aktif katılımına, yapılan koro etkinliklerinin topluluk karşısında kendilerini ifade etmelerine olumlu katkı sağladığı; utanma, sıkılma, konuşmak istemem gibi özgüven eksikliklerini bu sayede azalttığı hatta yok ettiği doğrultusunda olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir. Edinilen görüşler doğrultusunda ikinci görüş yoğunluğu ise öğrencilerin derse katılımının ilgi alanlarıyla doğru orantılı olduğu görüşünde toplanmıştır. Bunun sebebinin ise bireysel farklılıklardan dolayı olduğu düşünülebilir. Herkesin olduğu gibi öğrencilerin de her alanda başarılı ve istekli olması beklenilemez. Zorlandığı ya da keyif almadığı derslerde öğrenciler diğer derslere oranla daha pasif ve çekingen davranabilmektedirler. Bu duruma da

öğrencilerin katılımına bireysel, çevresel ve ailesel faktörlerin etki edebileceği düşünülebilir.

5.3. Alt Tema : “İletişim Becerisi”

TEMA 3: Sınıfa yeni gelen bir öğrenci ile iletişime geçmesi konusundaki gözlemlerinizi nelerdir?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	c	c	b	b	c	b	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G2	a	a	b	b	b	a	c	a	a	a	a	c	a	a	c	a	a	a
G3	a	a	c	c	b	a	a	b	a	a	a	b	a	a	c	a	a	a
G4	b	a	c	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G5	a	a	c	c	b	a	a	b	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a
G6	a	a	c	c	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G7	b	a	c	c	b	a	c	a	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a
G8	a	a	b	b	b	a	a	b	a	a	a	c	a	a	c	a	a	a
G9	a	a	c	b	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G10	a	a	c	c	a	a	a	b	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a

Tablo 3: İletişim Becerisi	f	%
a: Kolay iletişime geçer.	128	71,12
b: İletişime geçmesi zaman alsa da sonunda arkadaşlık kurar.	26	14,44
c: İletişim konusunda yeterli değildir.	26	14,44
Toplam	180	100

Tema 3'deki görüşler incelendiğinde korodaki öğrencilerin %71,12'sinin herhangi biriyle ya da yeni tanıştığı arkadaşıyla iletişime geçme konusunda sıkıntı yaşamadığı düşünülmektedir. Öğrencilerin geri kalan kısmına yönelik görüşler ise eşit dağılım göstermiştir. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G.6 (5.Ö için): Genellikle sessiz gibi gözükse de iletişim konusunda başarılı olduğunu düşünüyorum.

G.8 (6. Ö için): *Sınıfa yeni gelen bir öğrenci ile iletişime geçebileceğini düşünüyorum. Zaten girişken bir yapısı var ve sevilen bir öğrenci.*

G.6 (8. Ö için): *İletişime geçme konusunda sorun yaşamaz, ılımlı ve uyumludur. Suriye'den gelmiş olmasına rağmen çok iyi uyum sağladı*

G.5 (9. Ö için): *Her zaman ilk iletişime geçen o olur. karşı taraftan beklemez. Arkadaşlarının arasına katmaya çalışır ve pozitif yaklaşır.*

G.7 (9. Ö için): *İdeal bir arkadaş gibi duruyor. Yeni gelenlerle iletişime geçer, karşı taraftan da olumlu dönüt alabilir.*

G.4 (10. Ö için): *İletişime geçmeye isteklidir. Yeni arkadaşlıklar kurmaktan çekinmez. Yeniliklere açık bir öğrenci. Ama bu durum eski arkadaşlarını saf dışı bırakmaz ona, düşünceli ve dostuna sağdıktır.*

G.3 (10. Ö için): *Yanlış arkadaşlıklar kurmaz, bilinçli mantıklıdır. Yeni bir öğrenci gelirse de onunla iletişime geçer, empati kurabilir, hassastır. Kafasına yatmadığı durumlarda ilişkiyi kesebilecek potansiyeli de vardır.*

G.1 (12. Ö için): *Yeni gelen bir öğrenci ile iletişime geçip arkadaşlık kurmada ilk adımı atabilir. Çok duygusal ve duyarlıdır. Karşısındakinin yerine kendini koyar her zaman.*

G.2 (14. Ö için): *Yeni gelenlerle hemen iletişime geçer. Onlara her türlü yardımı, tanıtımı ve güven ortamını sağlar.*

Yorumlar incelendiğinde sonuçlar, öğretmenlere göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun yeni tanıştıkları arkadaşlarıyla rahatlıkla iletişime geçebilecekleri, onları sınıfa ve okula alıştırmada ilk adımı atabilecekleri ve karşısındakiyle kolaylıkla empati kurabilecekleri yönündedir. Özellikle toplum içerisinde aktif rol alan bireylerin büyük çoğunluğu kendini ifade etme konusunda daha özgürdür, verilen etki sonucunda nasıl tepki alacağını gözlemleme şansına sahip olduğu için empati özelliğini de geliştirme fırsatı bulacaktır. Bu bağlamdan yola çıkarak; sosyalleşme yolunda yapılan çalışmaların ürünü sonucu korodaki öğrenciler, kişisel

herhangi bir problemi olmadığı sürece karşı taraftan bir hareket beklemeden rahatlıkla ilk adımı atan taraf olabilmektedir.

5.4. Alt Tema : “Durum değerlendirmesi / Empati”

TEMA 4 : Arkadaşlarının olumlu veya olumsuz yönlerini gördüğünde davranışı nasıl oluyor?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	d	b	c	a	c	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G2	a	b	b	b	a	a	b	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a
G3	a	b	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G4	d	a	c	b	a	a	d	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a
G5	d	a	c	c	a	b	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G6	d	b	b	b	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G7	d	d	c	b	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	d	a	a	d
G8	b	d	a	a	a	a	d	a	a	a	b	c	a	a	a	a	a	a
G9	b	b	b	b	b	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	b
G10	d	a	b	b	a	a	d	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	b

Tablo 4: Durum Değerlendirmesi / Empati	f	%
a: Olumlu geri dönüt verip çekinmeden yapıcı eleştirilerde bulunur.	126	70,00
b: Hoşuna gitmeyen durumları eleştirip, olumlu durumlarda sessiz kalabilir.	30	16,60
c: Her iki durumda da sessizliğini koruyup çekimser davranır.	9	5,00
d: Her iki durumda da olumsuz geri dönüt verip karşısındakini düşünmeden bazen kırıcı olabilir.	15	8,40
Toplam	180	100

Tema 4'teki bulgulara göre 126 görüş; okuldaki diğer öğrencilerin olumlu veya olumsuz tutum sergilemesi, korodaki öğrencilerin davranışlarında herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı yönündedir. Öğretmen yorumları; bu öğrencilerin kendilerini rahatlıkla ifade edebildikleri, doğruyu ya da yanlış ayırt edebilecek düzeyde oldukları ve hangi durumda olursa olsun yapıcı eleştirilerde

bulunabildikleri doğrultusunda yoğunlaşmıştır. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G.4 (5. Ö için): Yapıcı bir kişiliği var.; yardımsever, olumlu yönlerini gördüğünde söyler, duyarsız kalmaz. Olumsuz yönlerini gördüğünde de ikaz eder.

G.10 (6. Ö için): Her iki durumda da saygınlığını ve seviyesini korur. Rahatsız edici davranışları yoktur.

G.9 (7.Ö için): Hemen itiraz eder olumsuzlukla karşılaşırsa. Olumlu durumlarda sevdiği bir arkadaşıyla takdir eder arkasında durur. Sevmiyorsa hiç yokmuş gibi davranır.

G.9 (8. Ö için): Olumsuz yönlerini gördüğünde sessiz kalabilir. Eğer kendisine bir zararı olursa tepkisini çekinmeden de dile getirir. Olumlu durumlarda zaten her zaman arkadaşlarının yanındadır.

G.5 (9. Ö için): İtiraz etmez. Her şekilde arkadaşlarını kabul eder, dışlamaz. Gerektiği yerde uygun bir şekilde arkadaşlarını uyarır. Olumlu durumlarda her zaman arkadaşlarının yanındadır.

G.4 (10. Ö için): Tepkisini her şekilde ortaya koyar. Ne cevap alacağı onun için önemli değildir. Takdir etmeyi de eleştiride bulunmayı da gerektiği yerde kullanır.

G.10 (11. Ö için): Arkadaşlarının olumlu bir yönünü gördüğünde kendisi o şeyi yapmamışsa kıskanabilir. Olumsuz bir durumda ise onu ortaya çıkarmaya çalışabilir.

G.5 (14. Ö için): Kendini ezdirmez ve başkasını da ezmez. Olumlu durumlarda hep destektir. Ancak olumsuz bir durum olursa belki ifade etmez kırılmasın diye ve arkadaşlığını sonlandırabilir.

G.7 (17. Ö için): Arkadaşlarının davranışlarını önemser. Onların yanındadır. Olumsuz durumlarda onlara düşüncesini söyler.

G.8 (18. Ö için): Yaşının ya da içinde bulunduğu dönemin gereği olarak olumsuz durumlarda ani çıkışları olabilir. Ama kırarsa toparlamasını bilir. Olumlu durumlarda destekçidir.

Bu öğrencilerin yaptıkları çalışmalar, bir ürün ortaya çıkartmak üzerine yoğunlaştığı için olaylar karşısındaki tutumları da sonuç odaklıdır. Yapılan etkinlikler grup çalışması şeklinde yürütülmektedir ve bu da onlarda duyarlılık, birbirini sahiplenme, yanlışların üzerini örtme gibi olumlu davranışları ortaya çıkartmaktadır. Bundan yola çıkarak yapılan çalışmaların onların sosyal ilişkilerinde olumlu davranış değişikliği kazandırmaya etki ettiği söylenebilir.

5.5. Alt Tema : “Arkadaşlık ilişki süresi”

TEMA 5: Arkadaşlık ilişkilerini başlatma ve sürdürme becerisi konusundaki gözlemleriniz nelerdir?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	c	c	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G2	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	b	a	b	c
G3	b	b	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a
G4	b	c	c	c	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G5	a	a	b	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G6	b	b	b	b	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G7	c	a	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a
G8	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	b	a
G9	b	b	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	c	a
G10	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	c	a	a	b

Tablo 5: Arkadaşlık İlişki Süresi	f	%
a: Arkadaşlık ilişkileri yeterli düzeydedir.	143	79,50
b: Arkadaşlık ilişkisi kurar ama sürdürmeyebilir.	21	11,70
c: Arkadaşlık ilişkileri yetersizdir.	16	8,80
Toplam	180	100

Tema 5'deki bulgulara göre yorumların %79,50'si korodaki öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinde başarılı olduğu yönündedir. Özellikle bu başlık altında 10 öğrenci için bütün öğretmenler ortak paydada buluşarak öğrencilerin bu yönlerini olumlu yorumlamışlardır. (10 Öğrenci: Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16) Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G.6 (6. Ö için): Sınıfta ve okulda arkadaşlarıyla güzel ilişki kurabilen ender öğrencilerden. Çok saygılı biri aynı zamanda. Duygusal da.

G.1 (8. Ö için): Duyarlı ve nazik yapısı sayesinde arkadaşlık kurup devam ettirebilir.

G.3 (9. Ö için): Herkesle iyi ancak belli başlı arkadaşları var. Sanırım herkese her şeyini anlatmıyor. Arkadaş konusunda seçici. Bence olması gereken. Bu konuda da başarılı.

G.5 (9. Ö için): Gayet yapıcı bir tavır sergiler. Arkadaşlıklarını çok güzel devam ettirebilir. Popüler bir arkadaş gibi görünüyor.

G. 4 (10. Ö için): Sınıfta sevilen bir arkadaş olduğunu düşünüyorum. Herkesle arası iyi. Hatta sevilmeyen değer görmeyen öğrencilerle bile iletişimi var. ama kendisine yanlış yapılırsa hiç affetmez.

G. 10 (11. Ö için): Belli başlı arkadaşları var yakın olarak. Ama onun dışında da herkesle seviyeli ve güzel ilişkiler kuruyor. Arkadaşlarının kendisine bir yanlışı olursa kırmaz diye düşünüyorum.

G. 3 (12. Ö için): Arkadaşlık ilişkileri çok güzel. İyi niyetli olduğu için, sınıf içerisindeki tartışmalarda hiç onun adı geçmiyor.

G. 8 (14. Ö için): Uzun zamandır görüştüğü samimi arkadaşları var. Herkesle çok içli dışlı değil ama dost canlısı. Sınıfta ya da okulda bir problemini duymadım.

G.4 (18. Ö için): Bu konuda yetenekli bir öğrenci. Laflarıyla arkadaşlarını etkiliyor bu da onun avantajı.

Okul korusu; farklı karakterde, farklı yaş guruplarında ve sınıflarda, kız erkek karışık olarak seçilmiş öğrencilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla İki sene boyunca içinde buldukları topluluğun gereği olarak birbirlerini çok da iyi tanımayan, farklı tarza ve kültüre sahip öğrencilerin bu süreç içerisinde hem tanışmış hem de birbirlerini kabullenmiş öğrenciler olma yönünde kendilerini geliştirdikleri düşünülebilir. Öğretmenlerinin gözünde, diğer öğrencilerden farklı olarak onlar, koro sayesinde sosyal yönden olumlu aktarım yapabilme fırsatına sahip olmuşlar böylelikle diğer sosyal çevrelerinde de yapıcı ve pozitif arkadaşlıklar kurma konusunda tecrübe edinerek rahatlıkla ilk adımı atan taraf olabilmışlerdir.

Müziği uyum sağlama, paylaşma ve kişilik açısından tanımlayan Benjamin Koenig' e göre müzik, insanın en tarafsız ve kendisine özgü ifadesidir. Aynı zamanda kişide derin izler bırakabilen bir yaşam felsefesidir. Müzik, üyelerinin en yalın haliyle sözlü iletişime ihtiyaç duyarak, aralarında bir sempati oluşturduğu sosyal bir uyum ve iletişim sanatıdır (Aktaran: Uslu, 817).

5.6. Alt Tema : “Nezaket kuralları”

TEMA 6: Kişiler arası ilişkilerinde nezaket sözcüklerini (özür dileme,teşekkür etme,tebrik etme,iyi günler dileme vb.) kullanma ile ilgili olarak gözlemleriniz nelerdir?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	b	c	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G2	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	b
G3	c	c	a	a	a	a	c	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a
G4	c	b	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b
G5	c	a	a	a	a	a	c	a	a	a	b	a	a	a	b	a	a	b
G6	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a
G7	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a
G8	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	b
G9	b	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	c	a	c	c
G10	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	b	a	a	a	b	a	a	b

Tablo 6: Nezaket Kuralları	f	%
a: Nezaket sözcüklerini düzenli olarak kullanır.	146	81,10
b: İsteddiği sözcükleri kişisine göre kullanmayı tercih eder.	21	11,60
c: Nezaket sözcüklerini kullanmaz.	13	7,30
Toplam	180	100

Tema 6'daki görüşler incelendiğinde korodaki öğrencilerin yine büyük çoğunluğunun kişiler arası ilişkilerde nezaket sözcüklerini her zaman kullandığı üzerine yoğunlaşmıştır. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G1 (Ö7 için): Nezaket sözcüklerini kullanır; özür dileme konusunda toplumun ahlaki yargılarına göre değil kendi değer yargılarına göre hareket eder.

G2 (Ö9 için): Nazik bir öğrencidir. çok da hassastır. kimseyi kırmaktan hoşlanmaz. her zaman kullanır.

G3 (Ö10 için): Öğretmenlerine ve arkadaşlarına karşı çok hassas. Seviyeyi bozmadan nazik cümlelerle kendini ifade eder ve sık sık kullanır.

G6 (Ö11 için): Büyüklerine karşı daha ince. bu tarz durumlarda kullanması gerekiyorsa söylemekten çekinmez. Arkadaşları arasında ise diğer arkadaşlarına göre bu konuda daha hassastır.

G3 (Ö12 için): Tam bu öğrenciyi anlatır bu ifadeler. Her zaman herkese karşı bu sözcükleri kullanır.

G3 (Ö13 için): Aklına geldikçe kullanır. Çok kullanmamasının sebebi kullanmak istemediğinden değil de, belki bilmediğinden olabilir. Ailesinde ya da çevresinde o tarz düşüncede insanlar olmadığı için olabilir.

G5 (Ö14 için): Bu öğrencimiz de çok kibar. Aslına baktığımda birkaç öğrenci dışında koronun genelinde kibarlık mevcut. Yani gözlemlediğim kadarıyla yetenekli

öğrenciler ya da sanatsal yönü gelişmiş öğrenciler diğerlerine nazaran daha naif ve sağlıklı ilişkiler kuruyor. Sanırım bu öğrenciler her alanda seçkin.

G4 (Ö16 için): Nazik bir öğrenci.nezaket sözcüklerini rahatlıkla kullanır. Kırarsa gönül almayı bilir, takdir etmeyi bilir. Hatta koroda arkadaşları arasında sahnedeyken yüzü hep gülen ve hiç düşmeyen bir öğrencidir.

" Çinli düşünür Konfüçyüs, müziğin insan yaşamındaki yeri ve önemini şu sözlerle ifade etmiştir: “Yüksek bir insan der ki, merasim ve müzikten vazgeçilmemelidir. Bir kişi müziği elde ederse kalbini düzeltir. Nazik, inançlı ve temiz kalp kendiliğinden gelişir. Bunların kolayca gelişmesinden ise neşe meydana gelir ve neşe ise sükûneti yaratır... İnsan, müziğe sahip olmakla, kalbini ıslah eder. Merasimleri yapmakla kendini yetiştirir. Ciddi ve saygılı olur. Ciddi ve saygılı olduktan sonra ise onur sahibi ve ağırbaşlı olur. Eğer kalbin içinde ahenk ve müzik olmazsa, içe hile, yalancılık girer...” (Özerdim, 1945; 53, 54) Bu açıklamalar, müziğin insanın iç dünyasına etkisini anlatmaktadır ve müziğin içeriğindeki anlam ve ayrıcalığı da en güzel biçimde ifade etmektedir" (Aktaran: Uslu, 812).

5.7. Alt Tema : “Problem Çözme Becerisi”

TEMA 7: Kendisiyle ya da arkadaşlarıyla ilgili bir problemle karşılaştığındaki tutumu ne olur?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	c	c	a	a	a	c	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G2	a	b	e	a	c	c	b	e	a	a	a	e	a	a	e	a	d	a
G3	c	c	e	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	e	a	c	a
G4	c	a	e	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G5	d	d	e	e	d	d	a	e	a	a	a	c	c	a	a	a	a	a
G6	b	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G7	b	a	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	c	a
G8	b	c	e	a	a	a	c	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a
G9	c	a	e	a	a	e	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G10	a	a	a	a	a	a	b	e	a	a	b	a	a	a	d	a	a	b

Tablo 7: Problem Çözme Becerisi	f	%
a: Çözüm odaklıdır, yapıcı eleştirilerde bulunur.	129	71,70
b: Problem karşısında daha büyük problem çıkartır, şikayette bulunur.	13	7,30
c: Ben merkezcidir. Kendi sorununu halleder, arkadaşlarını savunmaz.	18	10,00
d: Problemleri önemsemez, dikkate almaz	6	3,30
e: Çekimser ve sessizdir. Kendinin ya da başkasının hakkını savunamaz	14	7,70
Toplam	180	100

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin %71,70'i, korodaki öğrencilerin herhangi bir problemle durumunda olaylara pozitif yaklaşım yapıcı eleştirilerde bulunduğu görüşünde yoğunlaşmıştır ancak bütün öğretmenlerin ortak paydada bulunduğu sadece 3 öğrenci olmuştur. Onun dışındaki yorumlar çeşitlilik göstererek öğrenciler arasındaki dağılımı farklıdır. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G4 (Ö1 için): Özgüveni çok yüksek bir öğrenci. Bu sebepten dolayı kendini çok rahat savunabilecek özelliklere sahip. Dolayısıyla kendini ezdirmeden ifade edebilir ve arkadaşlarını savunmak yerine kendi hakkını çok güzel savunur, menfaatçi özelliğe sahiptir.

G4 (Ö2 için): Problemlerle karşılaşma durumunda ani çıkışları olabilmektedir bunu da ailevi problemlerinden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. arkadaşlarına karşı biz haksızlık durumu söz konusu olduğunda, onları rahatlıkla savunabilir.

G7 (Ö6 için): Çevresindekileri dinleyen ve anlamaya çalışan bir öğrenci. kendisiyle ilgili çok problem çıktığını görmedim . Ama çıksa da sakince halletmeye çalışır.

G3 (Ö8 için): Ani çıkışları yoktur. sakinliğini korur ama hakkını da sonuna kadar savunur bence. Silik bir öğrenci değil. Ama asla karşısındakini kırmaz, kırıcı olmaktan çekinir.

G3 (Ö10 için): Yaşı itibariyle, ergenlik dönemine girdikleri için bazen ani çıkışları olsa da kendini çok güzel frenleyebiliyor ve bu özellik de kendine güven sağlıyor. Kendi konuşarak problemlerini çözebilir.

G6 (Ö11 için): Bazen agresif tavırları oluyor ama sözlü tartışmaya giriyor, kaba kuvvet kullanmaz asla. problem durumunda halletmeye çalışır, çözüm odaklıdır.

G2 (Ö 13 için): Problemlerini konuşarak çözmeye çalışabilir. Sınıflarında çok fazla şiddet eğilimi olan öğrenci olmasına rağmen, özellikle korodaki öğrencilerin bu tavırları koro eğitimi almadan önce de aslında sergilemiyor olmaları çok hoş.

Yukarıdaki yorumlara bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun herhangi bir problem durumunda sakinliğini koruyan ve olaylara mantıklı, pozitif yaklaşan bireylerden oluştuğu düşünülmektedir. Belki herkesin aynı görüşe sahip olduğu öğrenci sayısı az olsa da öğrencilerin genelinde bu görüşün hakim olduğu söylenebilir. Sosyal faaliyetler (özellikle grup halinde gerçekleştirilen faaliyetler) bireyleri ayırıştırıcı değil bütünleştiren, kaynaştıran, en iyiye odaklayan etkinliklerdir. Bundan yola çıkarak bireysel farklılıklar olsa da bu tür etkinliklerde görev alan öğrenciler tek değil bütün olabilen ve problem durumunda çözme becerisine daha çok hakim olan, bu alanda kendilerini geliştirme fırsatı bulan şanslı öğrenciler olarak düşünülebilir.

5.8. Alt Tema : “Sosyal Faaliyetler”

TEMA 8: Sosyal faaliyetlere karşı tutumu nasıldır?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G2	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a
G3	a	a	a	a	a	c	c	a	a	a	a	a	a	a	b	a	b	a
G4	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G5	c	a	c	c	a	a	a	c	a	a	a	c	a	a	b	a	b	b
G6	b	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a
G7	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G8	a	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a

G8	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G10	a	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a

Tablo 8: Sosyal Faaliyetler	f	%
a: İsteklidir.	156	86,70
b: Zaman zaman istekte bulunur.	12	6,70
c: Görev verilirse yapar ama kendi istemekten çekinir.	7	3,80
d: İstekli değildir.	5	2,80
Toplam	180	100

Tema 8'de görüldüğü üzere, öğretmenlere göre öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğunun sosyal faaliyetlere kendi istekleriyle katıldığı söylenebilir. Bunun yanında 10 öğretmenin 18 öğrenci için sunduğu 12 görüş, öğrencilerin sosyal faaliyetlere bakış açısında zaman zaman değişiklikler olduğu ve kişisel psikolojilerine bağlı olarak isteklerinin değişkenlik gösterdiği yönündedir. 7 görüş ise, bazı öğrencilerin karakter olarak içine kapanık olmasına bağlanmış ve isteseler de kendilerini bu yönde ifade edemedikleri üzerine yoğunlaşmıştır. Görüşlerin sadece %2,80'i öğrencinin istekli olmadığı yönündedir. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G1 (Ö1 için): Sosyal faaliyetler açısından bakıldığında fazlasıyla isteklidir. Proje, drama gibi görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyi seven bir öğrencidir.

G10 (Ö2 için): Normal hayatta da sosyal bir öğrenci olduğu için, bu tarz faaliyetler tam da ona göre. Her zaman isteklidir. Ders dışı olması da belki onun ilgisini çekmek için bir sebep olabilir.

G4 (Ö6 için): Aktif rol almaya gayret gösteriyor. dersteki başarısında olduğu kadar onlarda da başarılıdır.

G8 (Ö7 için): İstekli bir tutum sergiliyor. Ama sanırım müzikte daha istekli ve başarılı.

G3 (Ö9 için): Her zaman tercih edilen bir öğrenci. Becerebiliyor da. O yüzden bunun farkında olduğu için isteği de çok fazla. kendini rahatlıkla gösterme imkanı doğuyor kendisine.

G6 (Ö10 için): Sever, bu sene daha istekli. Koro onun kendini ifade etmesi için büyük bir fırsat oldu.

G1 (Ö11 için): İsteklidir. Elinden geleni yapar. Zaten o sınıfta en ilgili ve yetenekli öğrenci odur.

G3 (Ö12 için): Sosyal faaliyetlerde isteklidir. Özellikle konu müzikse her zaman ilk sıradadır.

G8 (Ö14 için): O sınıfta bu tarz sosyal alanlarda en çok tercih edilen öğrenciler zaten korodaki öğrenciler. Bu öğrencimiz de bu alanda kendini geliştirmeye açık ve başarılı.

G3 (Ö14 için): Akademik anlamda başarılı bir öğrenci. İyi bir liseye gideceğini düşünüyorum. bu başarısının yanında sosyal faaliyetlerde de hep bulunuyor. İkisini iyi idare etmeye çalışıyor.

G8 (Ö15 için): İsteklidir. Akademik başarısı çok iyi olmadığı için, sosyal alanda kendini daha iyi ifade ediyor.

G3 (Ö17 için): Açıkçası onu koroda tanıdım. Daha önce böyle yeteneklerinin olduğunu bilmiyordum. İstekli gözüküyor.

Müzik eğitimi yoluyla, sosyalleşme yolunda emin adımlar atabilen bireyler, bir müzik grubuna dahil olup o grupla birlikte yaptıkları çalışmalarını etkinliğe dönüştürüp sergileme ihtiyacı hissederler. Bu tür bir gereksinimleri, yaş ortalaması birbirine yakın grupların birlikte yaptıkları müziksel çalışmalar, önemli ölçüde karşılamaktadır. Kişilerin bu tarz gruplarda yer alarak bazı bilgi, beceri ve davranışları kazanması, bu edinimleri birlikte paylaşmaları, toplumsal bir oluşum ve sosyal bir gelişim olarak nitelendirilebilir (Uslu, 821).

5.9. Alt Tema : “Sorumluluk Bilinci”

TEMA9: Bir ödev ya da herhangi bir sorumluluğu yerine getirme becerisiyle ilgili olarak neler söylersiniz?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	a	b	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G2	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	b	a	b	a	b	a	b	a
G3	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	b	a	b	b
G4	a	b	a	b	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	b	a	b	a
G5	c	c	c	c	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	b	a	b	b
G6	b	c	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	b	a	b	a	b	b
G7	a	c	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	c	a	b	a	a	a
G8	a	b	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	b	a	b	a	a	a
G9	a	b	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	c	b
G10	a	b	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a

Tablo 9: Sorumluluk Bilinci	f	%
a: Sorumluluklarının bilincindedir.	133	73,80
b: Sorumluluk konusunda normaldir. Aksattığı zamanlar olabilir.	38	21,20
c: Sorumluluk sahibi değildir.	9	5,00
Toplam	180	100

Tema 9'da görüldüğü üzere, öğretmenlere göre korodaki öğrencilerin büyük çoğunluğunda sorumluluk bilincinin geliştiği söylenebilir. Hatta belirli öğrencilerin sorumluluk konusunda çok hassas olduğu, verilen görevi tam zamanında yerine getirdiği, herhangi bir derste sorumluluklarını hiçbir zaman aksatmadığı ortak görüşü de ifade edilebilir. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G8 (Ö1 için): Tam bir sorumluluk adamı. Görevi ver ve arkasına düşme. Elinden geldiğince iyisini yapmaya çalışır ve zamanında yetiştirmek için gayret gösterir.

G4 (Ö2 için): *Benim dersim bir dil dersi olduğu ve çok anlamadığı için belki de bu yüzden verdiğim sorumlulukları yerine tam anlamıyla getirmez.*

G2 (Ö6 için): *Görev ve sorumluluklarının bilincinde. yanlış yapmamaya özen gösterir. zamanında yerine getirir.*

G2 (Ö9 için): *Sorumluluklarını yerine getirir. Çok bilinçli bir öğrenci. Bir görev ver ve arkasına düşme, emin ol ki zamanında ve en güzel şekilde halledecektir.*

G7 (Ö10 için): *Her zaman sorumluluklarını bilir. Özellikle benim dersim gibi her hafta farklı bir etkinlik için hazır bulunuşluğu olması gereken derslerde görevlerini unutmaz ve tercih edilen öğrenci listesinde ilk sıradadır*

G5 (Ö11 için): *Okulun genelinde sorumluluk bilinci az. ama bu öğrencimiz gibi bazı öğrenciler sorumluluk konusunda diğerlerine göre biraz daha hassas. bu da fark ediliyor.*

G5 (Ö15 için): *Yapamadığı durumlarda yerine getirmez. Ama keyif alıyorsa ve yapabiliyorsa ve unutmadıysa getirir.*

G2 (Ö16 için): *Sorumluluk sahibidir. Gereken neyse yapar. Hatta fazlasını yaptığı bile olmuştur.*

Öğretmenler tarafından yapılan yorumlara göre, sorumluluk bilinci gelişmiş öğrencilerin bir kısmında aynı zamanda mükemmeliyetçilik duygusunun da hakim olduğu söylenebilir. Bu duruma; içinde buldukları koronun grup olarak düzenli çalışmasının, yapılan çalışmaların topluluk karşısında sergilenmek için hedeflenmesinin, başarılı işlerin sonunda elde edilen gurur ve mutluluğun sebep olduğu düşünülebilir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin görüşleri, korodaki öğrencilerin bir kısmının akademik anlamda da başarılı olduğu yönündedir. Öğrencilerin sorumluluk bilincinin belki de tek sebebi koro etkinliği olmasa da koroda olma ve bunun gereğini yerine getirebilme bilincinin, olumlu aktarım yaparak, onların diğer alanlarda da sorumluluk sahibi olmasına öncülük ettiği düşünülebilir.

5.10. Alt Tema : “Dinleme Becerisi”

TEMA 10: Birisi konuşurken onu dinleme becerileriyle ilgili olarak neler söyleyebilirsiniz?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	c	c	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G2	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a
G3	c	c	a	b	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G4	c	c	a	c	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G5	c	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a
G6	c	c	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G7	b	c	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	b	a	b	a	a	a
G8	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G9	c	a	a	a	a	a	c	a	a	a	b	a	b	a	b	a	b	b
G10	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	b

Tablo 10: Dinleme Becerisi	f	%
a: Etkin bir dinleyicidir.	141	78,80
b: Dinlemeye çalışır ama dikkati çabuk dağılır.	18	10,00
c: İyi bir dinleyici değildir.	21	11,20
Toplam	180	100

Tema 10 incelendiğinde korodaki öğrencilerin %78,30'unun etkin bir dinleyici olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Bu görüş doğrultusunda bütün görüşmeciler tarafından öğrencilerin yarısının dinleme becerisine tam anlamıyla sahip olduğu söylenebilir. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G4 (Ö1 için): Kesinlikle büyük küçük fark etmez, birisi konuşurken sözünü kesip kendini konuya dahil etmek isteyen bir öğrencidir. İkili iletişimde dinleme becerisi yoktur. Karşı tarafı dinlemek yerine genellikle üste çıkmayı tercih etmektedir.

G1 (Ö1 için): Birisi konuşurken pek dinlemeyi seven bir tutum sergilemez. Hatta daha onun sözünü bitirmeden söze atlar ve bastırmaya çalışır. Kendi

bilgilerinin doğruluğuna bu konuda daha çok inanır. O yüzden pek dinlemeyi sevmez.

G6 (Ö2 için): Hep kendi konuşmak ister, dinlemede çok iyi değildir,siz bir konudan konuşurken o sözünüzü bölüp başka bir konudan bahsedebilir.

G1 (Ö3 için): Birisi konuşurken genellikle tüm dikkatiyle dinler, yanlış veya doğru kısımlarda geri dönüt verir.

G7 (Ö7 için): Konuşma daha ön planda olduğundan bazen dinlemede sıkıntı oluyor, Uyarmak durumunda kalıyorum. Aynı anda konuşuyoruz, lafın ortasında lafa giriyor.

G9 (Ö9 için): Dinleme becerisi çok yüksek. derste hep konsantre olmuş şekilde katılım gösteriyor. ders dışı sosyal ilişkilerinde de aynı durum söz konusu.

G3 (Ö10 için): Dikkatli bir şekilde dinler. Anlamaya çalışır. Olumlu geri dönüt verir karşısındakine. Dinlediğini hissettirir. Anlamadığını çekinmeden sorar.

G1 (Ö11 için): Dikkatli dinler. Karşısındakine değer verir. konuşması bitmeden konuşmamaya özen gösterir.

G9 (Ö13 için): Eğer uykusu yoksa ya da aç değilse pür dikkat dinler. o tarz durumlarda ise dikkati dağınıktır, bunu karşıdan çok rahat fark edersiniz.

G5 (Ö14 için): Anlatılanı ve konuşanı iyi dinler. Kendisi de aslında çok iyi bir konuşmacıdır. Üslubu düzgün, ifade etmek istedikleri de etkileyici ve mantıklıdır.

Koronun amacının birlik, beraberlik, emek verilen çalışmanın sunumu, duygu aktarımı vb. gibi açıklamalarla ifade edildiği vurgulanırken bununla birlikte kendini ifade etme, empati kurabilme gibi faydalarını da bu süreçte farkında olmadan kişiye kazandırdığı düşünülebilir. Koro yoluyla sesini duyurmaya çalışan bireyler dinlenmek isterken, kendileri de dinlemeyi öğrenmektedir.

Bu ifadelerden yola çıkarak dinleme becerisi gelişmiş öğrenciler aynı zamanda saygılı, dinlediğini hissettiren geri dönütler verebilen, sadece derste değil ders dışı sosyal ilişkilerinde de davranışlarına yansıtılabilen bireyler olarak düşünülebilir.

Dinleme becerisinin olmadığı düşünülen öğrencilere bakıldığında ise bunlardan ikisi yaş olarak koronun en küçük öğrencileridir. Dolayısıyla sosyal ve kişisel gelişimlerini diğer arkadaşlarına göre geriden takip ettikleri için olaylara biraz daha çocuksu ve ben merkezci yaklaşabilmektedirler. Bu durumun da onlarda dinlemekten çok dinlenmek arzusunu doğurduğu düşünülebilir.

5.11. Alt Tema : “Problem durumundaki tutum”

TEMA 11: Bir problemle karşılaştığında yardım istiyor mu?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	b	c	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	b	a	b	c	b
G2	a	a	a	a	a	b	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G3	a	a	a	a	b	a	b	a	b	a	a	a	b	b	a	b	a	a
G4	a	a	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G5	a	b	c	c	a	a	a	b	b	a	a	a	a	a	a	a	b	b
G6	a	a	a	a	a	b	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G7	c	a	a	a	a	a	c	a	a	a	a	a	c	a	c	a	a	a
G8	b	b	b	b	b	b	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G9	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	c	b	c	c
G10	a	a	a	a	a	a	a	a	b	c	c	a	a	a	c	a	a	a

Tablo 11: Problem Durumundaki Tutum	f	%
a: Evet ister.	135	75,00
b: Kendisi halletmeye çalışır, çözemezse ister.	30	17,00
c: Hayır istemez.	15	8,00
Toplam	180	100

Tema 11'deki bulgulara göre korodaki öğrencilerin %75'i herhangi bir problemle karşılaştığında yardıma başvurmaktadır. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G6 (Ö6 için): *Evet ihtiyacı olursa ister. Ama karşısındakini üzmemek ve yormamak için de elinden geleni yapmaya çalışır isteyene kadar.*

G5 (Ö9 için): *Zor durumda kaldığı zaman ister. Ama çok zor durumda kalması lazım. yoksa gereksinim duymaz. problemleri kendi halletmeyi tercih eder.*

G6 (Ö9 için): *Evet. Hem arkadaşlarından hem öğretmenlerinden hem de ailesinden çekinmeden rahatça yardım isteyebilir.*

G7 (Ö11 için): *Evet yardım ister ama onu yaptırmaz, sadece sorar fikir alır.*

G9 (Ö14 için): *Problemlerle karşılaştığında çözüm için araştırma yapar ve gerektiğinde yardım istemektedir.*

Bu öğrencilerin, herhangi bir hata ya da problem durumunda yanlış bir şey yapmaktan çekindikleri düşünülmektedir. Kendileri problemi halledebilecek özgüvene sahip olsalar da bilen birine danışmayı tercih ettikleri, bunun da işlerinde olduğu kadar davranışlarında da mükemmeliyetçi davrandıklarının göstergesi olduğu söylenebilir. Koro çalışmalarında karşılaşılan problemler zaman zaman bireysel olsa da etkinlikler ekip çalışması olduğu için koronun bütünün ilgilendirmektedir. Bu durumda çözüme giden yolda bireysel düşünmek yerine bütüncül düşünmeyi gerektirmektedir. Öğrencilerin problem durumundaki hassasiyetlerinin buna bağlı olduğu söylenebilir.

5.12. Alt Tema : “Öğrenmeye karşı tutum”

TEMA 12: Derste anlamadığı konuyu tekrar öğrenme konusundaki tutumu nedir?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	d	a	c	a
G2	a	b	d	b	a	a	a	a	a	a	c	b	c	a	d	a	a	a
G3	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	c	b	c	a	d	a	c	a
G4	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G5	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	d	a	a	a
G6	a	c	c	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	a	c	a

G7	a	d	a	b	a	a	d	a	a	a	a	a	d	a	d	a	a	a
G8	a	c	c	c	a	a	a	a	a	a	d	b	d	a	c	a	a	a
G9	b	c	a	a	a	a	c	a	a	a	a	b	a	a	d	a	d	d
G10	a	c	a	a	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	c	a	a	a

Tablo 12: Öğrenmeye Karşı Tutum	f	%
a: Öğrenmeye isteklidir. Anlamadığını rahatlıkla sorup öğrenmek ister.	133	73,90
b: Arkadaşlarının yanında çekinip soramayabilir.	12	6,70
c: İlgi alanına göre değişir.	18	10,00
d: Öğrenme konusunda gayretli değildir. Anlamadığını sormaz.	17	9,40
Toplam	180	100

Tema 12'deki bulguların bir çoğu, korodaki öğrencilerin sosyal etkinlikler dışındaki derslerinde de öğrenmeye istekli oldukları ve soru sormaktan çekinmeyen tutum sergiledikleri üzerine yoğunlaşmıştır. Diğer görüşler ise %10 ve altında değer göstermektedir. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G8 (Ö2 için): *İlgisine bağlı. merak ettiği keyif aldığı bir konuya tekrar sorar. öğrenmeye çalışır.*

G1 (Ö5 için): *Genelde anlamadığı herhangi bir şey olduğunda çekinmeden dile getirebilir. Anlamadığı noktayı net bir şekilde söyler, çözüm üretmeye çalışır.*

G9 (Ö7 için): *Bir şeyler öğrenmekten çekinmez, sorar. ama istiyorsa ya da o dersi seviyorsa.*

G3 (Ö9 için): *Hiç düşünmeden sorar. öğrenmeye çok açık bir öğrenci. her türlü yeni bilgi onun için çok önemli.*

G5 (Ö9 için): *İsteklidir. Öğrenmeye çalışır. Elinden gelen en iyi performansını sergilemek için gayret gösterir.*

G2 (Ö10 için): *Anlamadığı konuyu sorar. Anlamadan asla geçmez. Hangi ders ya da konu olursa olsun öğrenmek için çok gayretli bir öğrencidir. Bu yüzden de akademik başarısı diğer öğrencilere oranla oldukça yüksektir.*

G7 (Ö11 için): *Anlatılan şeyi anlamadığını daha hiç görmedim. Zeki bir öğrenci.*

G6 (Ö15 için): *Anlamadığında sormaya çekiniyor. Biraz içine kapanık. ya kafası almadığı için ya da küçük düşmek korktuğu için sormamayı tercih ediyor.*

G8 (Ö16 için): *Derste anlamadığı konu olduğunda sorar, anlayamazsa kendi araştırır bulduğunda anladığını ve ne olduğunu gelir söyler. Öğrenmeye gayretlidir.*

Psikomotor davranış dersi olarak bilinen koro dersleri ile öğrencilerin bireysel olarak edindikleri tecrübelerin, yapılandırmacı yaklaşımın da ana teması olarak, yaparak yaşayarak öğrenildiği için daha kalıcı olması beklenmektedir. Böylelikle bu yaklaşım, sosyalliği içinde barındıran koro dersleri için en uygun öğrenim yaklaşımı olarak düşünülebilir.

5.13. Alt Tema : “Olumsuz davranış değerlendirme”

TEMA 13: Sınıfta ya da okul içerisinde kendisine ya da çevresindekilere zarar verecek, şiddet tehdit ya da etrafındakileri rencide edici içerikli davranışlarının olduğunu gözlemlediniz mi? "evet ise: bunlar nelerdir?"

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	b	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G2	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b
G3	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G4	b	b	a	b	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G5	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b
G6	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G7	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G8	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G9	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b	b
G10	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a

Tablo 13: Olumsuz Davranış Değerlendirmesi	f	%
a: Hayır.	165	91,60
b: Evet.	15	8,40
Toplam	180	100

Tablo 13'e göre 11 öğrenci hakkında bütün öğretmenler aynı görüşe sahip olup onların şiddet, tehdit ya da rencide edici içerikli davranışlarının olmadığı görüşünü savunmuşlardır. Bunun dışındaki 15 görüş ise öğrencilerin bu tarz davranışlarından herhangi birine şahit olan öğretmenlere aittir. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G4 (Ö1 için): *Çok şiddet içerecek davranışlarda bulunduğunu gözlemedim ancak rencide edici konuşmalarına rastladım. Kendini savunmaya geçtiği anda ağzından çıkan kulağı duymuyor, bu durum genellikle haksızlığa gelemediği zamanlarda gerçekleşiyor.*

G3 (Ö2 için): *Bazı durumlarda öfke kontrolü olmadığını ve agresif davranışlar sergilediğini gözlemlerim. bunun sonunda sakinleşmek için mutlaka bir destek almaya ihtiyaç duyar.*

G4 (Ö6 için): *Asla davranmaz da konuşmaz da. En azından ben görmedim.*

G10 (Ö7 için): *Bir defasında çok samimi olan iki arkadaşı küsmüştü biri diğeri hakkında konuşunca onun söylediklerini diğereye yetiştirmiş ve araların daha kötüleşmesine sebep olmuştu.*

G9 (Ö8 için): *Hayır çok uyumlu bir öğrencidir.*

G1 (Ö9 için): *Hayır bu da çok uyumlu bir öğrencidir. Zarar vermekten korkar.*

G10 (Ö11 için): *Gözlemlerim. Benim dersimde argo kelimeler kullanmak yasak kullananlara ufak cezalar veriyoruz. Bu öğrencimiz, arkadaşları yanlışlıkla*

söylediğinde hemen onların açığını yakalayıp ceza almalarını sağlar ceza almaları sanki onu mutlu eder.

G3 (Ö12 için): Asla o yapıda bir öğrenci değil.

G10 (Ö15 için): Böyle bir davranışını gözlemlemedim ancak bir sene sınıflarında çok fazla hırsızlık oluyordu ve arkadaşlarının çoğu bu öğrencimizden şüpheleniyordu ama son zamanlarda o davranışları da kalmadı.

G3 (Ö17 için): Hayır. Çok yufka yürekli bir öğrenci. Duygusal.

G2 (Ö18 için): Bazen kavga edebiliyor. Aslında neşeli, konuşkan, pozitif bir öğrenci karakter olarak. Ancak ergenlik dönemindeler, bu sebeple kendini de kabul ettirmek için tartışma ortamı yaratabiliyor bazen.

"Toplumsal açıdan bakıldığında müzik; bireyi toplumsallaştırmasının yanı sıra onun yeteneklerinin farkına varıp yeteneğini geliştirmesini sağlayan, kişiler arası ilişkilerde paylaşma ve dayanışma gibi değer yargılarını kazanmasına ve sergilemesine yardımcı olan ayrıca onu, toplumsallaşma sürecinde aktif rol alan birey olarak sanat yoluyla aydın konumuna getiren, kültürel bir etkinliktir. Her toplum, kendi özelliklerine ve koşullarına göre müziği geliştirmiş ve ona verdiği değer oranında ise ondan sürekli yararlanmaya çalışmıştır. Müziğin iş görüleri zaman içerisinde gelişim çizgisiyle, eğitimdeki düzeyle ve toplumdaki yeri ile yakından ilişkili olmuştur. Müzik eğitimi, bireyin kendini tanımasına, geliştirmesine ve gerçekleştirmesine kaynaklık etmektedir. Bu sayede bireylerin kişiliklerinin gelişmesinde ve giderek sosyal alandaki olumlu değişimlerinde, etkin rol oynadığı belirtilebilir. Bireysel ve toplu müzik eğitimi ortamlarında, insanların kişilik yapılarına ve sosyal davranışlarına önemli oranda katkı sağlanabilir" (Uslu, 813).

5.14. Alt Tema : “Tartışma durumundaki tutum”

TEMA 14: Arkadaşları tarafından rencide edici bir davranışla karşılaştığını düşündüğünüzde tepkisi ne olur?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	b	b	c	c	c	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G2	a	a	a	a	a	a	b	c	a	a	a	c	a	a	c	a	c	b
G3	b	b	c	a	a	a	b	a	a	a	a	c	a	a	c	a	a	b
G4	b	b	c	c	a	a	b	b	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G5	b	b	c	b	b	b	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	b
G6	b	b	c	a	a	a	b	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a
G7	c	b	c	b	c	c	b	c	a	a	b	c	a	c	b	c	c	c
G8	b	b	a	c	a	a	b	c	a	a	b	c	b	a	a	a	a	b
G9	a	b	a	a	a	a	b	c	a	a	a	c	a	a	a	a	b	b
G10	b	b	a	b	a	a	b	c	a	a	c	c	c	a	a	a	c	b

Tablo 14: Tartışma Durumundaki Tutum	f	%
a: Konuşarak, karşı tarafı da kırmadan halleder.	104	57,80
b: Karşısındakini düşünmeden (kırıcı da olabilir) kendini savunur. Aşırı tepki gösterebilir.	30	21,40
c: Kendini savunamaz , sessiz kalır.	32	17,80
Toplam	180	100

Görüşmecilere göre Tablo 14'teki görüşlerin %57,80'i, korodaki öğrencilerin problemlerini ya da rencide edildiği zamanki davranışlarını, konuşarak halletmeyi tercih ettiği yönünde düşünülebilir. İkinci görüş çoğunluğu öğrencilerin kendilerini düşünerek sergiledikleri davranışlar üzerine yoğunlaşmıştır. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G4 (Ö1 için): Savunmasız olduğu anda, hakaret edici kelimeler kullanıp bağırma başlıyor. Arkadaşlarına karşı da gücü yetiyor. Baskın karakterde bir öğrenci.

G10 (Ö2 için): Çevresine zarar vermez, o konuda eminim ama kırılırsa karşısındakini de kırıp rencide edici konuşabilir ama davranmaz. şiddet içeriği kesinlikle yoktur.

G1 (Ö3 için): Rencide edici bir davranışla karşılaşmadı, Çünkü genellikle kimsenin sözüne karışmaz, saygı duyar. Kendisine yapılırsa susarak tepki verebilir.

G3 (Ö4 için): Duygusal bir öğrenci. öyle bir duruma düştüğünde ağlamayı tercih eder. ama sakinleştiğinde kendini savunabilir.

G4 (Ö6 için): kendini ifade etmek için çaba sarf eder, savunabilir. ama zorda kalırsa büyüklerinden yardım ister.

G6 (Ö7 için): Sesi çok çıkar, bağırır, babasını çağırır, öğretmenine söyler. Fazlasıyla hakkını arar.

G5 (Ö8 için): Karşı çıkar ama şikayet etmeden, sakin bir şekilde kendini savunmaya çalışır.

G5 (Ö9 için): Kendi değer yargıları vardır. çok güzel bir şekilde kendini ifade eder. İkna kabiliyeti çok kuvvetlidir. zaten uyum sorunu yaşamayan bir öğrencidir. karşısındakine kendini dinlettirir.

G3 (Ö10 için): Tavrı nettir. kendini çok rahat savunur ve anlaşılır bir şekilde ifade eder. doğrularını uygun bir dille ifade eder.

G4 (Ö11 için): Güzel bir şekilde uyarır. Kırmamaya çalışır. Eğer kırılırsa ve canı yanarsa o da can yakabilir.

G3 (Ö1 için): Kendini çok rahat savunamıyor ne yazık ki. Öyle bir durumla karşılaşsa da çekinir diye düşünüyorum. Belki kendini ifade edebilir ama savunma boyutunda olmayabilir.

G7 (Ö13 için): Rencide etmeden hakkını savunmaya çalışır, sorunları konuşarak çözmek ister.

G10 (Ö14 için): Kendini bilen bir öğrencidir,nerde ne konuşacağını bildiği için böyle bir durumla karşılaşacağını sanmıyorum.

G10 (Ö15 için): Böyle olaylarla çok sık karşılaşılıyordu. Bazı davranışlarından dolayı sınıfta onunla çok uğraşıyorlardı. Önceleri üzülüyordu, ağlıyordu ama zamanla duyarsızlaştı.

G3 (Ö16 için): Kendini çok rahat savunuyor. Çekinmez ama kırmaz da. Çok kırılırsa belki ağlayabilir.

G6 (Ö17 için): Hırçın bir öğrenci değil, kavga etmeden konuşarak halletmeye çalışır.

G5 (Ö18 için): Ani çıkışları olabilir. Rencide olunmaya tahammülü yoktur.

Öncelikle öğrencilerin genel olarak, rencide edici ya da kırıcı davranışlar karşısında nasıl yorumlanırsa yorumlansın kendilerini rahatlıkla savunabilecek kapasitede oldukları düşünülmektedir. Bu durum kendilerine güvendikleri, kendilerini rahatlıkla ifade edebildikleri veya savundukları şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte öğrencilerin yarısından fazlası bu tutumunu karşı tarafı kırmadan gerçekleştirmektedir. Bunun da, diğer bulgularda da belirtildiği gibi, empati duygusunu geliştirme fırsatı bulmuş yıkıcı değil yapıcı eleştirilerde bulunabilen bireyler tarafından sergilendiği söylenebilir.

5.15. Alt Tema : “Genel karşılaştırma”

TEMA 15: Koro eğitimi alan bu öğrencileri diğer öğrencilerle sosyal beceri yönünden kıyasladığımızda ne söyleyebilirsiniz?

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
G1	a	a	c	a	a	e	b	a	a	a	a	a	a	a	b	a	a	a
G2	d	a	c	a	c	d	e	c	a	c	a	c	a	a	d	a	b	a
G3	a	a	c	b	a	b	b	a	a	a	a	c	c	a	c	a	c	c
G4	b	b	c	d	c	c	e	a	a	a	d	d	b	a	c	a	c	c
G5	e	d	d	d	c	a	d	c	a	a	a	c	c	a	c	a	c	d
G6	b	b	c	b	c	c	b	c	a	d	b	c	b	a	c	a	d	d
G7	b	d	a	a	a	a	e	c	a	a	a	a	a	a	e	a	d	a
G8	d	a	c	c	c	c	b	d	a	a	d	a	a	a	d	a	a	a
G9	b	b	d	d	c	c	b	c	a	a	b	b	b	a	d	a	d	a
G10	c	d	c	b	a	a	d	a	a	d	d	d	d	a	d	a	d	d

Tablo 15: Genel Karşılaştırma	f	%
a: Önceden de başarılı ve sosyal bir öğrenciydi. Koro sayesinde kendilerini daha çok geliştirdiler.	78	43,30
b: Akademik başarısı düşük olmasına rağmen bu tarz çalışmalarla kendilerini daha iyi ifade ediyorlar.	24	13,30
c: İçine kapanık bir öğrenciydi. Koro eğitimi sayesinde hem diğerleri tarafından tanındı hem de özgüvenleri gelişti.	41	22,70
d: Okulda bu tarz etkinlikler yapılmadığı için öğrenciler koro etkinlikleri sayesinde deşarj oluyor, diğer öğrencilerle birlikte ufukları gelişiyor, sosyal anlamda olgunluk kazandırıyor.	31	17,30
e: Fazla bir katkısı olduğunu düşünmüyorum.	6	3,40
Toplam	180	100

Tema 15'deki bulgular incelendiğinde öğretmen görüşlerinin, korodaki öğrencilerin daha önceden de sosyal ve başarılı bireyler olduğu ve koronun onların bu alanda daha çok gelişmesine katkı sağladığı yönünde yoğunlaştığı söylenebilir. Bunun dışındaki görüşlerin birbirine daha yakın değerler gösterdiği düşünülebilir. Görüşlerin %3,40'ı, koro çalışmalarının bu öğrencilerin sosyal gelişimine herhangi bir katkısının olmadığı yönündedir. Aşağıda bu temaya dönük olarak öğretmenlerden alınan görüşler yer almaktadır.

G10 (Ö1 için): Koronun etkisi büyük. Son bir senedir herkes tarafından dinlendiği ve toplum karşısına çıktığı için daha sosyal, daha aktif , daha az çekingen bir öğrenci.

G1 (Ö1 için): Sosyal beceri açısından aktif bir öğrenci olduğundan dolayı diğerleri biraz daha pasif kalabiliyor. Koro bu tarz öğrencilere ders içerisinde özgüven açısından biraz daha destek sağlıyor diyebilirim.

G10 (Ö2 için): Olumlu yönde etkilediği kesin. Zaten okulumuzda çok fazla etkinlik yapılmıyor. bu tarz etkinliklerde bulunmak hem bu öğrencilere özgüven kazandırıyor hem de bu etkinliklerde bulunmayan diğer öğrencilerin de deşarj olmasını sağlıyor, değişiklik oluyor. Ufukları gelişiyor.

G9 (Ö2 için): *Ders başarısı çok iyi olmayan bu tarz öğrenciler için sosyal faaliyetler bulunmaz hint kumaşı. kendilerini buluyorlar bence. biraz daha pozitif bakıyorlar çevrelerine karşı.*

G5 (Ö2 için): *Tam bu öğrenciye göre kendini ifade etmeye istekli fakat nasıl yapacağını bilemiyor. Bu tip sosyal faaliyetler onun nerde nasıl konuşacağını öğretmesi ve daha birçok beceri kazanmasına yardımcı olacaktır.*

G8 (Ö2 için): *Zaten sosyal bir öğrenci olduğu için, bu tarz etkinlikler bu tarz öğrenciler için çok daha etkili. öğrenciyi okula daha çok bağlıyor. kendini daha iyi ifade ediyor.*

G8 (Ö3 için): *Çekingen bir öğrenciydi ama koro sayesinde kendini daha rahat ifade ettiğini düşünüyorum.*

G10 (Ö3 için): *Son zamanlarda diğer öğrencilere göre çok daha popüler ve sosyal öğrenciler oldular. Bu öğrencimiz de kendini daha rahat ifade etmeye başladı. Utangaçlık duygusunu dizginlemeye çalışıyor.*

G9 (Ö4 için): *Sosyal anlamda güzel ilişkiler kurmaya başladı. Hırçın tavırlarını dizginlemeye başladı ve daha aktif rol almakta.*

G2 (Ö5 için): *Zeki bir öğrenci fakat utangaç. Kendini ifade etmesi açısından bu tür faaliyetlerin kendisinde olumlu etkiler bırakacağını düşünüyorum.*

G9 (Ö5 için): *Sosyal anlamda güzel ilişkiler kurmaya başladı. Sosyal çevresi gelişti gibi görüyorum. okula yeni gelmesine rağmen karakterine göre güzel ilişkiler kurdu gibi gözüküyor.*

G4 (Ö6 için): *Bunda gerçekten olumlu bir gelişme var. Sosyal olarak aktif rol alıyor en azından diğer arkadaşlarının önünde farkı belli oluyor.*

G9 (Ö7 için): *En azından özgüvenini geliştirdiğini düşünüyorum. daha ön planda ve kendini belki daha mutlu hissediyordur. bir şey yapmış olmanın başarmanın mutluluğu vardır.*

G10 (Ö7 için): Her sosyal aktivite öğrencilerin sosyal becerileri üzerinde olumlu etkileri vardır. Koroda hem beraber çalışmayı, hem uyum içinde hareket etmeyi, disiplini ve düzenli çalışmayı öğrendikleri için onlar için olumlu sonuçları olacağını düşünüyorum.

G9 (Ö8 için): Sosyal anlamda güzel ilişkiler kurmaya başladı. Sosyal çevresi gelişti gibi görüyorum. Bu öğrencimiz Suriyeli olmasına rağmen, diğer göçmen arkadaşlarına göre okula ve yaşadığı çevreye daha çabuk uyum sağladı.

G2 (Ö8 için): Bu öğrenci için koro kesinlikle çok faydalı, etkili olmuştur. Özgüven ve atılganlık açısından özellikle kendini daha iyi ifade etmeye başladığını düşünüyorum.

G5 (Ö9 için): Koro eğitimi sayesinde göz önünde oldukları için de daha sosyal, aktif ve artık daha çok tercih edilen öğrenciler oldular. Nitekim bu öğrencimiz de zaten hem akademik hem de sosyal anlamda tercih edilen ve başarılı öğrenciler arasındaydı.

G6 (Ö10 için): Geçen yıla göre akademik ve sosyal başarısı arttı. Sosyal becerile de zaten çok iyi. Bunda koro çalışmalarının katkısı çok büyük. Daha önce okulumuzda müzik öğretmeni yoktu, doğal olarak bu tarz etkinlikleri yapacak öğretmen de olmuyordu. Yapılan sosyal çalışmalar bir noktadan sonra sıradanlaşıyordu. Sizin gelmenizle birlikte, öğrencilerin eksik tarafları tamamlanmış oldu.

G3 (Ö10 için): Sosyal beceri bakımından çok girişkendir. Zaten diğer öğrencilerle kıyaslandığında bu öğrencilerde olumlu bir değişim ve farklılık olduğu gözle görülür şekildedir. Bu öğrencimiz de son zamanlardaki girişkenliği ve kendini ifade edişindeki değişikliği koro aktivitelerine bağlıyorum.

G2 (Ö10 için): Sosyal beceri yönünden koro Bu öğrenciye olumlu etki etmiştir. Kendini daha ön planda görmeye başlamış ve sınıfta ve okulda popülaritesi artmıştır. bu da diğer derslere katılımını olumlu yönde etkilemiştir.

G9 (Ö11 için): *Hem akademik hem de sosyal anlamda gözle görülür farklılığı hepimiz görmekteyiz. dikkat, konsantrasyon, uyum, iletişim, adaptasyon gibi konularda bu öğrenciler üzerinde büyük değişiklikler var.*

G4 (Ö11 için): *Daha özgüveni gelişmiş. Sanki daha pozitif bu sene. Olaylara karşı agresif tutumları daha fazlaydı geçen senelerde. o biraz da azalmış hatta minimuma inmiş gibi gözüküyor.*

G2 (Ö12 için): *Bu öğrencimizin bir başka sınıfta ikizi var. Uzun süre kardeşinden başka kimseyle samimi olup paylaşımında bulunmadı. Ancak koro etkinliklerine katılıp, toplum karşısına çıktığından beri olumlu değişimleri gözle görülebilir türden. Sessiz bir çocuktü, koroya katılması sosyal beceri açısından onu olumlu etkiledi. Arkadaşlık ilişkilerinin ya da dersteki özgüveninin olumlu yönde geliştiğini düşünüyorum.*

G3 (Ö12 için): *Her zaman asil, saygılı, duyarlı ve başarılıydı ancak içine kapanıktı. Koro eğitimi sayesinde onda, bu alanda da çok güzel değişimler olduğunu gözlemliyorum.*

G9 (Ö14 için): *Koro eğitimi alan öğrenciler zaten kendi istekleriyle koroya girdikleri için bu öğrencilerin sosyal becerileri ve özgüvenleri diğer öğrencilere göre daha üst düzeydedir. Koro olarak katıldıkları programlarda icra ettikleri sunumlarından sonra olumlu yönde geri dönüş aldıkları ve takdir edildikleri için mutluluk düzeyleri ve özgüvenleri artmaktadır.*

G6 (Ö14 için): *Koro olsa da olmasa da bu öğrencimiz sosyal alanda zaten hepimizin ilk tercih ettiği ya da aklına gelen öğrenciler arasında yer alıyordu. Koro sayesinde bilmeyenler de öğrenmiş oldular.*

G3 (Ö15 için): *Çok içine kapanıktı ve kendisini ifade edemiyordu. Son zamanlarda belki de koro sayesinde biraz daha yüzü gülmeye başladı.*

G1 (Ö16 için): *Çok yetenekli, çalışkan, sorumluluk sahibi, özgüvenli bir öğrencidir. İnsan ilişkileri çok güzel. Büyüğüne ve küçüğüne karşı nasıl*

davranması gerektiğini, protokolle ya da arkadaşlarıyla nasıl iletişim kurabileceğini iyi biliyor.

G6 (Ö17 için): Aslında birkaç sene önce annesini kaybetmiş ve büyük sıkıntılar yaşamış bir öğrenci. Ama yaşadıklarına bakılırsa bunları gayet iyi atlatmış ve karakterinden ödün vermemiş gözüküyor. Davranışlarındaki zaman zaman yaşanan değişiklikler ergenlik döneminin etkisi diye düşünüyorum. Koro gibi sosyal etkinlikler bu öğrencimizin sosyalleşmesine ve deşarj olup topluma karşımasına çok büyük katkı sağlıyor.

Yapılandırmacı yaklaşımda da ifade edildiği gibi, öğrencilerin sosyal, bilişsel ve kişilik gelişimleri açısından onları derse karşı motive eden, işbirlikli öğrenme ortamı oluşturularak grup başarısına odaklı etkinlik olarak koro çalışmaları, her zaman okullarda en kolay oluşturulan gruplar olarak düşünülebilir.

Böyle gruplara dahil olmak kişinin, kendi değerinin farkına varmasına öncülük eder; başkalarına verdiği değer ile kendi öz saygısını da geliştirmiş olur. Koro bu yönüyle de benzersiz bir eğitim ortamıdır. Yapılan çalışmaların en güzel tarafı koro üyelerinin hissettiği duyguları dinleyenlere aktarabilmiş olmalarıdır. Aynı atmosfer içerisinde bulunup aynı duygulara ortak olmak ve buna sebep olmak tarif edilmez bir duygudur.

"Koro eğitimi alan öğrenciler birlikte gerçekleştirdikleri etkinliklerle çok yönlü gelişim ve değişimin oluşmasına adım atmış olurlar. Ortaklaşa iş yapma alışkanlığı kazanır, özgüvenleri artar. Bunlara ek olarak genel müzik eğitimi ve koro eğitimine ait diğer alanlarla ilgili eğitim alma fırsatına sahip olurlar. Bireysel müzik eğitimin sayesinde kazandığı çalgı çalma, besteleme gibi müziksel özelliklerin verdiği olanaklardan yararlanırlar. Birlikte iş yapmanın gereği olarak başkalarının yanlışlarını gidermeye katkıda bulunur ve böylece kendi eksiklerinin farkına vararak onları da düzeltme fırsatı bulurlar. Arkadaşlıklar kurarak sosyalleşirler. Toplumda demokratik değerlerin gerekliliğini kavrarlar. Sanatta ulusal ve uluslararası ilişkiler sayesinde dünya görüşleri gelişir" (Saklıca, 2010: 67).

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Koro eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin sosyal becerilerinin, öğretmenleri tarafından değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada bulguların doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Kendini ifade etme açısından korodaki öğrenciler; özgüveni tam, ne demek istediğini bilen içinde bulunduğu durumu rahatlıkla açıklayabilen topluluk karşısında konuşmaktan çekinmeyen insan ilişkilerinde başarılı öğrencilerdir.
2. Öğrencilerin aktiflik durumu ile ilgili görüşlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin ders içi ve ders dışı faaliyetlerde girişken olduklarını göstermektedir. Özellikle bazı görüşler, koro etkinlikleri sayesinde öğrencilerde gözle görülür bir değişim olduğunu ve onların artık sosyal faaliyetlerde ilk sıralarda tercih edilen öğrenciler olduğunu kanıtlar niteliktedir.
3. Korodaki öğrenciler okul içinde ya da kendi sosyal çevrelerinde etrafındaki insanlarla herhangi bir iletişim problemi yaşamamaktadır. Özellikle toplum içerisinde aktif rol alan bireyler sosyallik yönünden daha girişken, kendini ifade etmekte çekinmeyen ve iletişime, kendini göstermeye daha açık bireylerdir.
4. Yaşanılan herhangi bir olumsuz durum karşısında öğrenciler sonuca göre hareket etmekte olaylara çözüm odaklı yaklaşmaktadırlar. İçinde buldukları koronun gereği olan "tek değil bütün olma" durumu, davranışlarına tümüyle yansımaktadır. Bundan dolayı empati yeteneği gelişmiş sonucunda ise duyarlı olma, birbirini sahiplenme, yanlışların üzerini örtme yada birlikte düzeltme yoluna gidebilme gibi olumlu davranış değişiklikleri meydana gelmiştir.

5. Arkadaşlık ilişkisi açısından bakıldığında, bu öğrencilerin hepsi farklı yaşlarda ve farklı sınıflarda bulunan öğrencilerdir. Birbirlerini çok iyi tanımamalarına rağmen koro etkinliği aracılığıyla öğrenciler farklı karakterde ve seviyede arkadaşlar edinmiş, birbirleriyle anlaşıp ortak çalışmalar gerçekleştirmeyi başarabilmişlerdir. Onlardaki bu kabul edilebilirlik, öğretmenlerine göre okulun diğer öğrencilerine nazaran gözle görülür oranda fazladır.
6. Müzik; sanatın göze, kulağa, kalbe hitap edebilen en kapsamlı dalından biridir. Bununla ilgili etkinliklerde bulunanlar duyguyu aktarabiliyorlar ise nezaket kurallarına hakim, kendini ifade etmekte hiçbir problem yaşamayan hitabeti kuvvetli bireylerdir. Öğretmenlerine göre korodaki öğrenciler yaptıkları çalışmalarla beğeni toplarken karakterleriyle de çalışmalarını perçinlemektedir. Koro etkinliği sayesinde özümseyip geliştirdikleri nezaket kurallarını günlük hayatta da düzenli olarak kullanabilen bireylerdir. Bu öğrenciler çevresindekilere değer verdikleri oranda takdir edilmektedirler.
7. Öğretmenlere göre, grup halinde gerçekleştirilen koro etkinlikleri bireyleri ayırıştırıcı değil bütünleştiren, kaynaştırıcı, en iyiye odaklayan etkinliklerdir. Bireysel farklılıklar olsa da korodaki öğrenciler problem durumunda birlik olmayı ve olaylara çözüm odaklı yaklaşmayı amaçlamışlardır.
8. Koro eğitimi sayesinde öğrenciler diğerlerine göre daha sosyal, girişken, bir müzik grubuna dahil olup yaptıkları çalışmalarını sergileme fırsatı buldukları için bu tarz sosyal faaliyetlere karşı daha isteklidirler. Böylelikle kendini rahatlıkla ifade edip sosyalleşme alanında edindikleri kazanımları diğer derslerde de kolaylıkla ifade edebildikleri sonucuna varılmıştır.
9. Plana ve planlı çalışmaların sonuçlarına göre gerçekleştirilen koro eğitimi sorumluluk bilincinin hakim olduğu bir çalışma olarak düşünülmektedir. Korodaki öğrenciler bu tarz çalışmaların sonucunda kendini gerçekleştirmiş olmanın verdiği mutlulukla beraber, öğrencilerin bir kısmının akademik anlamda da başarılı bireyler olduğu ifade edilmiştir. Nitekim öğrenciler düzenli katıldıkları koro eğitimi sayesinde, sonuç odaklı programlar üzerine yoğunlaştıkları için günlük çalışmalarına da böylelikle olumlu aktarım yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

10. Dinleme becerilerinin öğretmenler tarafından değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin koro etkinliklerinde asıl amaçlarının kendilerini dinletmek olduğu göz önünde bulundurularak, onların da çevresindekileri dinlemekte problem çıkartmadıkları sonucuna varılmıştır. Empati kurabilen öğrenciler olarak koro üyeleri, konuşana ve anlatılana saygılı bireylerdir. İçlerinde dinleme sıkıntısı yaşayan ya da dikkatini uzun süreli toparlayamayan öğrencilerin ise genellikle yaş ortalaması diğerlerine göre daha düşük olan öğrencilerdir.
11. Her çalışmada olduğu gibi sanatsal faaliyetlerde de problemler, eksiklikler, yanlış anlaşılmalarda olacaktır. Bu gibi durumlarda asıl önemli olan sonuç ya da çözüm odaklı olabilmektir. Öğrenciler bu açıdan değerlendirildiklerinde, yaşadıkları olumsuzlukları kısa sürede halledebilmek adına çevresindekilerden yardım istemekten çekinmemektedir. Bu durumun sebebi, onların sorunları kendi başlarına çözemedikleri için değil, düzgün bir şekilde sonuçlandırmak içindir.
12. Korodaki öğrenciler psikomotor davranışların ön planda olduğu koro sayesinde yaparak yaşayarak öğrenmeyle edinilen deneyimleri diğer derslerine olumlu aktarım yaparak kullanmaktadır. Öğrenmenin hazzını ve başarmış olmanın mutluluğunu diğer derslerde de görmeyi hedefleyen öğrenciler öğretmenlerinin görüşlerine göre olumlu yönde gelişmektedirler.
13. Öğretmenler tarafından toplumsal açıdan korodaki öğrenciler değerlendirildiğinde ise korodaki öğrencilerin, sınıfta ya da okul içerisinde herhangi bir şiddet, tehdit veya olumsuz örnek oluşturabilecek davranış sergilemediği sonucuna ulaşılmıştır.
14. Öğrencilerin herhangi bir tartışma durumundaki tutumlarının öğretmenleri tarafında yorumlanması sonucunda, genel olarak bu öğrencilerin etrafındakileri kırmadan kendilerini savunabildikleri görüşü ortaya çıkmıştır. Her ne kadar öfke kontrolüne sahip olamayan öğrenciler olsa da bu tarz durumlarda asla şiddet ya da tehdit içerikli davranışların gözlenmediği görüşü hakimdir.
15. Son olarak korodaki öğrencilere genel bir değerlendirme ve koro dışındakilerle karşılaştırma yapıldığında, sosyal becerinin akademik başarı,

benlik saygısı, sosyal iletişim, özgüven gibi alanlarla paralel geliştiği, koroya seçilen bu öğrencilerin koro öncesinde bu alanlarda da gelişmiş olabileceğinin bilinmemesine karşın, koro sayesinde davranışlarında daha çok olumlu değişikliklerin gözlemlendiği bu sayede de tanındıkları ve bu durumun okul atmosferine olumlu yansıdığı, böylelikle diğer öğrencilere de güzel örnekler teşkil ettiği sonucu ortaya çıkmıştır.

6.1. Öneriler

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir:

1. Özellikle çocukların ve gençlerin sanatsal ilerlemelere toplu müzik ortamlarıyla hızlı bir şekilde ulaştırılması gerekmektedir. Bunu için ise ilgili kurum, kuruluş ve kişiler etkin çalışmalarla toplu müzik etkinliklerine katkıda bulunmalıdır. Bunun gerçekleştirilebilmesi açısından, çocukları ve gençleri bu alanda geliştirici, teşvik edici çeşitli hizmetler sunulmasında fayda vardır. Amatör orkestra ve koroların çoğaltılması, bir çok alana sanat gezileri organize edilerek farklı dünya müziklerini kendi kültürümüze sentezleme imkanı, öğrencilerin sanata ve sanatçıya gösterilmesi gereken saygıyı öğrenmesi, sanatın gerçekleştirildiği ortamlarda edindikleri sanatsal kazanımlarla davranışlarına olumlu gelişmeleri aktarabilmesi açısından önemlidir.
2. Koroda olsun ya da olmasın öğrencilere bu tür aktiviteler izletilmeli, eğitimde fırsat ve imkan eşitliği sağlanması ile öğrencilerin içinde bulunduğu durumlar iyileştirilmeye çalışılarak herkesin sanattan faydalanmasına olanak tanınmalıdır.
3. Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak, akademik alanda başarılı olsun ya da olmasın öğrencilere branş öğretmenleri tarafından uygun yönlendirmelerle ilgi alanı ve yeteneği doğrultusunda daha sağlıklı bir gelecek ortamı oluşturulmalıdır.
4. Yapılan koro çalışmalarındaki imkansızlıklar ve zaman kısıtlaması belki de öğrencilerin performansını olması gerekenden daha alt seviyede tutmaktadır.

Bu durumu önlemek adına okullardaki imkansızlıklar milli eğitim kanalıyla bir an önce belirlenmeli, müzik sınıfı, ses sistemi, konferans salonu, müzik aletleri, ders saatinin azlığı vb. eksiklikler giderilmeye çalışılmalıdır.

5. Okul - veli işbirliği içerisinde bulunarak yeteneği olmasına rağmen kendini bu tarz etkinliklere dahil edemeyen öğrenciler için veliler bilgilendirilmedir.
6. Sosyal projeler, gizli kalmış yetenekleri keşfetmek adına ikinci planda kalmış kırsal kesimdeki okullarda daha çok duyurulmalı, yapılacak etkinliklerde birinci öncelikle o okullar tercih edilmeli, öğrencilere yeni bakış açıları yaratarak dünya görüşü geliştirilmeli daha fazla kitleye ulaşılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akçamete, G. ve Avcioğlu, H. (2005). Sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin (7-12 yaş) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Aksu, C. (2013). Müzik Eğitimi Ekseninde “Sanat Eğitimi Akımı” nı Yeniden Canlandırmak. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 23(1), 1-8.
- Akyüz, Y. (2009). Türk Eğitim Tarihi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Atak, A. K. (2009). <http://alikelalatak.blogcu.com/muzik-egitiminin-onemi/6428559>. Erişim Tarihi: 12.09.2017.
- Babacan, E., Babacan, M. D. ve Pirgon, Y. (2011). İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 325-336.
- Bebek, F. (2007). İlköğretimde ders içi ve ders dışı müziksel etkinliklerin öğrenci ve öğretmenlerin müziksel davranış ve yaşantılarına etkileri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bogdan, B.C. ve Biklen S. K. (1992). Qualitative research for education: An introduction to theory and methods. Boston: Allyn and Bacon.
- Büyüköztürk, ř.(2016). Bilimsel araştırma yöntemleri.(22.bas.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. Ankara
- Coşkuner, S. (2007). Türkiye’de Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri (Yaylı Çalgılar) Bireysel Çalgı Eğitimi Dersinde Piyano Eşlikli Çalışmalara İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*.
- Çevik, S. (1989). “Müzik Eğitiminde Başlıca Sorunlar” Paneli, “Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları”, Türk Eğitim Derneği (TED) Yay., Ankara.

- Çevik, D. B. (2009). müzik öğretmeni adaylarının müzik tarihi dersine yönelik görüşleri, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*
- Döş, İ. ve Kır, E. (2013). İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Sosyal Etkinlik ve Yönetimi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(3), 527-544.
- Egüz, S. (1998). Koro eğitimi ve yönetimi. Ankara: Doğu Matbaacılık.
- Ertürk, S., (1993). *Eğitimde program geliştirme*, Yedinci Baskı Meteksan A.Ş., Ankara.
- Gazimihal, R. M. (1961). Musiki sözlüğü. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Güven, E. (2017). *12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Holland, A. and Andre, T. (1987). Participation in extracurricular activities in secondary school: What is known, what needs to be known?. *Review of Educational Research*, 57(4), 437-466.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 15. Basım Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kaya, Z. (2011). Koro eğitiminde yapılandırmacı yaklaşımın tutum, öz-yeterlik algısı ve akademik başarıya etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 52-62.
- Kılıç, I. (2016). Ortaokul öğrencilerinin müzik ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Başkent Üniversitesi Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 360-37.
- Kıncal, R. Y. (2006). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kocayörük, A. (2000). İlköğretim öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmede dramının etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

- Oğuzkan, F. (1989). Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları. *Türk Eğitim Derneği 7. Öğretim Toplantısı*, 25-26 Mayıs, Ankara.
- Patton, M. Q. (1987). How to use qualitative methods in evaluation. Newbury Park, CA: Sage.
- Saka, D. ve Sabahat, B. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Dersi Yüklemeleri ile Okul Tükenmişlikleri Arasındaki İlişkiler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (basım aşamasında).
- Saklıca, E. (2010). *Bireysel Ses Eğitiminde Toplu Ses/Koro Eğitimine Geçiş Sürecindeki Yaklaşımlar*, AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Afyon.
- Sarı, A. (2014). *Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri (Ankara İli Örneği)*, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Say, A. (2009). Müzik sözlüğü. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Ertem Matbaacılık
- Şahin, A. Toraman, M. (2014), İlköğretim Müzik Dersine Yönelik Veli Ve Öğrenci Görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*.
- Türkmen, U. (2010). Çocuğun bireysel toplumsal ve kültürel gelişiminde amatör müzik eğitiminin yeri problemleri ve çözüm önerileri. *İlköğretim online*, 9(3).
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar – İlkeler – Yaklaşımlar*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*3. (. Basım). Ankara: Önder Matbaacılık Ltd. Şti.
- Uslu, M. (?) *Müzik eğitiminin kişilik ve sosyal gelişme açısından değerlendirilmesi*
Erişim Tarihi: 10.04.2019

Westwood, P. S. (1997). *Commonsense methods for children with special needs: Strategies for the regular classroom*. Psychology Press.

Yağışan, N., Sünböl, A. M. ve Yücalan, Ö. B (2007). Müzik bölümü öğrencilerinin benlik imgeleri ve denetim odaklarının incelenmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (1), 243-262.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin yayıncılık.

EKLER-1**ARAŞTIRMA KONUSU***"Koro Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Becerilerine İlişkin
Öğretmen Görüşleri"*

Okul: Aydın Köşk İmam Hatip Ortaokulu /Başlangıç - Bitiş: 10.05.2018 - 24.05.2018

/Görüşmeci.....

GİRİŞ

Yapılan bu çalışma, koro eğitiminin ortaokul öğrencilerinin sosyal becerilerine katkısının olup olmadığını belirlemek amacı ile planlanmıştır. Öğretmenlerle görüşme yapılacaktır. Çünkü öğretmenler, öğrencilerle sürekli iletişim halinde oldukları için, öğrencilerdeki değişimi en iyi gözlemleyen bireyler olarak düşünülmektedir. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, bundan sonra verilecek koro eğitimi etkinliklerinin niteliğinin artırılmasına katkıda bulunacağı ümit edilmektedir. Bu nedenle sizin, gözlemlediğiniz öğrenci davranışları ile ilgili düşünceleriniz ve beklentileriniz çalışmanın geçerliliği açısından çok önemlidir.

Sizlerden edinilen bilgilerin tümü gizlidir. Bu bilgileri, araştırmacıların dışında herhangi birinin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçlarını yazarken görüşülen bireylerin isimleri kesinlikle rapora yansıtılmayacaktır.

Teşekkür ederim.

Zişan TÜRÜDÜ

*Konya Necmettin Erbakan
Üniversitesi*

Yüksek Lisans öğrencisi

GÖRÜŞME SORULARI

KORODAKİ..... ÖĞRENCİNİN,

15. Grup içerisinde kendini rahatlıkla ifade etmesi, konuşması konusundaki görüşleriniz nelerdir?
16. Sınıf içerisindeki aktif rolüyle ilgili görüşleriniz nelerdir?
17. Sınıfa yeni gelen bir öğrenci ile iletişime geçmesi konusundaki gözlemleriniz nelerdir?
18. Arkadaşlarının olumlu veya olumsuz yönlerini gördüğünde davranışı nasıl oluyor?
19. Arkadaşlık ilişkilerini başlatma ve sürdürme becerisi konudaki gözlemleriniz nelerdir?
20. Kişiler arası ilişkilerinde nezaket sözcüklerini (özür dileme, teşekkür etme, tebrik etme, iyi günler dileme vb.) kullanma ile ilgili olarak gözlemleriniz nelerdir?
21. Kendisiyle ya da arkadaşlarıyla ilgili bir problemle karşılaştığındaki tutumu ne olur?
22. Sosyal faaliyetlere karşı tutumu nasıldır? (istekli mi, değil mi vb.?)
23. Bir ödev ya da herhangi bir sorumluluğu yerine getirme becerisiyle ilgili olarak neler söylersiniz?
24. Birisi konuşurken onu dinleme becerileriyle ilgili olarak neler söyleyebilirsiniz?
25. Bir problemle karşılaştığında yardım istiyor mu?
26. Derste anlamadığı konuyu tekrar öğrenme konusundaki tutumu nedir?
27. Sınıfta ya da okul içerisinde kendisine ya da çevresindekilere zarar verecek, şiddet tehdit ya da etrafındakileri rencide edici içerikli davranışlarının olduğunu gözlemlediniz mi? "evet ise: bunlar nelerdir?"
28. Arkadaşları tarafından rencide edici bir davranışla karşılaştığını düşündüğünüzde tepkisi ne olur?
29. Koro eğitimi alan bu öğrencileri diğer öğrencilerle sosyal beceri yönünden kıyasladığınızda neler söyleyebilirsiniz?

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Zişan TÜRÜDÜ	İmza:		
Doğum Yeri:	Konya			
Doğum Tarihi:	25.01.1989			
Medeni Durumu:	Evlü			
	Öğrenim Durumu			
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Barbaros	İlkokul	KONYA	1999
Ortaöğretim	Vali Necati Çetinkaya	İ.Ö.O	KONYA	2002
Lise	Konya Çimento Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Müzik	KONYA	2006
Lisans	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi	Müzik Öğretmenliği	KONYA	2010
İş Deneyimi	Meb Müzik Öğretmenliği 2012 - 2019			
İlgi Alanları	Piyano, Piyano Eğitim, Koro Yönetimi.			